

สภาพปัญหา การดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าว
อัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

เบญจมาภรณ์ กันทะปัน

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อเรื่อง

สภาพปัญหา การดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าว
อัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

โดย

เบญจมาภรณ์ กันทะปัน

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์อุเทน ปัญโญ)

วันที่ 19 เดือน ส.ค. พ.ศ. 2548

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์อ้อมทิพย์ เหมรักษาวณิช แคมป์)

วันที่ 19 เดือน ส.ค. พ.ศ. 2548

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์นครศร รังควัต)

วันที่ 19 เดือน ส.ค. พ.ศ. 2548

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่ 26 เดือน ส.ค. พ.ศ. 2548

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการ โครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน ส.ค. พ.ศ. 2548

ชื่อเรื่อง	สภาพปัญหา การดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนา หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางสาวเบญจมาภรณ์ กันทะปิ่น
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อุเทน ปิญโญ

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ (2) ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย และ (3) แนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากการรวบรวมด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 378 ราย จากประชาชน 10 หมู่บ้านในพื้นที่ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดทำสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มด้วยการสรุปเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายที่ประชาชนพบมากที่สุด คือ ร้อยละ 67.8 เห็นว่าการรับฟังได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ร้อยละ 62.1 เห็นว่า ระบบสัญญาณไม่ชัดเจน และร้อยละ 72.1 เห็นว่าการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายได้ไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่

ความต้องการพัฒนาหอกระจายข่าวไร้สายแบบอัตโนมัติ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 82.4 ต้องการให้ออกอากาศในช่วงเวลา 16.30 – 17.00 น. ร้อยละ 68.0 ต้องการรับฟังข่าวสารสุขภาพอนามัย และร้อยละ 56.1 ต้องการให้มีการแจ้งรายการข่าวให้ผู้รับฟังทราบล่วงหน้า

แนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 82.4 ต้องการให้เสนอข่าวสารในช่วงเย็น ร้อยละ 67.2 ให้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาตำบล ร้อยละ 47.7 ให้นำเสนอข่าวสาร 16 - 30 นาที ร้อยละ 79.7 ให้นำเสนอรายการในรูปแบบบทความที่ชาวบ้านควรรู้ ร้อยละ 59.6 ด้วยภาษาคำเมือง ร้อยละ 64.5 ให้นำเสนอข่าวสารคล้ายกับการพูด

ร้อยละ 73.8 ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวและร้อยละ 76.6 ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงาน

๗

Title	Problems, Operations and Development Guidelines for Automatic Wireless Broadcasts of the Mae-Hiya Tambon Administrative Organization, Muang District, Chiang Mai Province
Author	Miss Benjamaporn Kantapan
Degree of	Master of Arts in Communications
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Uthen Panyo

ABSTRACT

The research objectives was conducted to find out : 1) problems and operations of Automatic Wireless Broadcasts of the Mae-Hiya Tambon Administrative Organization, Muang District, Chiang Mai Province; 2) people's needs for developing Automatic Wireless Broadcasts; and 3) guidelines for developing the Automatic Wireless Broadcasts.

The data was collected from questionnaires distributed to 378 samples of Mae-Hiya residents selected by stratified random sampling from 10 villages in Tambon Mae-Hiya, Muang District, Chiang Mai Province and analyzed for percentage, mean, standard deviation and focus group discussion, 9 samples.

The results revealed that most of sampling, 67.8% of the residents said the Automatic Wireless Broadcasts did not cover all area, 62.1% said sound system were not clear and 72.1% said the broadcast did not cover all area.

82.4% of samples said the broadcasts must on the air at 4.30–5.00 pm., 68.0% of samples want to hear the message about health promotion and 56.1% of samples needed schedule announcement in advance.

82.4% of the residents needed broadcasting in daily evening, 67.2% of the residents needed information presentation about sub-district development project. 47.7% of the residents said 16-30 minutes is the good time for program, 79.7% of the residents said the programs should be the issues that people should know. 59.6% of the residents said D.J. had to speak local language, 64.5% of the residents said the news report should be informal. 73.8% of the residents wanted to

participate in developing Automatic Wireless Broadcasts and 76.6% wanted to participate in steps of evaluating the performance of Automatic Wireless Broadcasts.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความช่วยเหลือจากคณะกรรมการที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์อุเทน ปิญโญ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อ้อมทิพย์ เมฆรักขานนิช แคมป์ และรองศาสตราจารย์นครศร รั้งวัด กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ให้ถูกต้องและสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม และเข้าร่วมสนทนากลุ่ม ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและประโยชน์ต่อการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลที่นำระบบนี้มาใช้กันค่อนข้างแพร่หลายในปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายธนวัฒน์ ขอดใจ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ที่อนุญาตให้ข้าพเจ้าใช้เวลาส่วนหนึ่งสำหรับการออกไปสำรวจข้อมูล อีกทั้งยังเป็นแรงผลักดันที่แนะนำหัวข้อวิจัยดังกล่าว และเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย อาจถือได้ว่าเป็นองค์กรท้องถิ่นแห่งนี้เป็นองค์กรกลุ่มแรก ๆ ที่นำระบบหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมาใช้ ผู้บริหารองค์กรแห่งนี้จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการพัฒนาในระยะยาวให้แก่องค์กรท้องถิ่นแห่งนี้ และหรือท้องถิ่นอื่นที่มีลักษณะทางภูมิประเทศ และประชากรคล้ายคลึงกัน จึงสนับสนุนให้ข้าพเจ้าทำการวิจัยจนสำเร็จลุล่วง

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ ดวงวิญญาณของปู่ และย่า ที่คอยสนับสนุนทุนทรัพย์และกำลังใจในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งเป็นเสมือนแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าไปสู่จุดหมายอันสูงสุด รวมถึงคุณแม่ที่คอยติดตามถามไถ่ด้วยความห่วงใยอย่างเสมอมา นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันที่เสียสละเวลามาเป็นผู้ช่วยวิจัยจนได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ อีกทั้งเพื่อนร่วมงานคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกันจนประสบผลสำเร็จ

เบ็ญจมาภรณ์ กันทะปัน

ตุลาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์ทั่วไป	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดเรื่องการสื่อสารเพื่อชุมชน	8
หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย	15
บทบาทและหน้าที่ของการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
ภาคสรุป	22
กรอบแนวคิดในการวิจัย	23
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	24
สถานที่ดำเนินการวิจัย	24
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	24
เครื่องมือในการวิจัย	28
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	31
ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	31
สภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย	36
ความต้องการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย	48
แนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย	51
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	70
สรุปผลการศึกษา	71
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	73
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	74
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	79
ภาคผนวก ก ภาพการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	80
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	90
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	98

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตารางเปรียบเทียบองค์ประกอบของการพัฒนาและการสื่อสารระหว่าง Dominant และ Alternative Paradigm	11
2	ชื่อหมู่บ้านและจำนวนครัวเรือนในตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	25
3	ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	26
4	จำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ	33
5	จำนวนและร้อยละของสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบ ไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านเวลาการนำเสนอข่าวสาร	38
6	จำนวนและร้อยละของสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบ ไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอ	40
7	จำนวนและร้อยละของสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบ ไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร	43
8	จำนวนและร้อยละของสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติ แบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านอื่น ๆ	47
9	จำนวนและร้อยละของความต้องการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติ แบบไร้สาย ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านอื่น ๆ	50
10	จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติ แบบไร้สายด้านเนื้อหา	53
11	จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติ แบบไร้สายด้านเวลาสำหรับการนำเสนอข่าวสาร	55
12	จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติ แบบไร้สาย ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร	57
13	จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบ ไร้สายด้านสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน	61

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	23

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เล็กที่สุดและใกล้ชิดประชาชน ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาตำบล การตรวจสอบ การกำกับดูแลได้ง่ายที่สุด ตลอดจนเป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในการระดมทุนทรัพยากร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองที่มีความเหมาะสมทั้งในแง่เชิงโครงสร้าง ขององค์กรและในแง่การมีส่วนร่วมของประชาชน (โกวิทย์ พวงงาม, 2544: 4-5) อำนาจหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 กำหนดให้ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาม มาตรา 67 ดังนี้ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ ตามความจำเป็นและสมควร โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือสำรวจข้อมูล ทรัพยากร ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ทางราชการ ปฏิบัติตามนโยบายเร่งด่วน ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเมืองการบริหาร ได้แก่ การ ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเมืองการปกครอง การบริการสาธารณะ เช่น อำนาจความ สะดวก แก่ประชาชนที่มติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบล การบริการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (เรื่องเดียวกัน: 62)

จากยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มีสาระสำคัญที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของคน การ พัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคม การยกคุณภาพชีวิต ตลอดจนถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะจึงได้จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลซึ่งนอกจากจะยึดถือแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ ที่ 8 เป็นหลักแล้วยังยึดหลักยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแนวทางการพัฒนาอำเภอที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางในการจัดทำแผนและโครงการ คือการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม เน้นการพัฒนาและบริหารด้านสาธารณสุข พัฒนาระบบบริการขั้น พื้นฐานให้ทั่วถึง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมมาตรการที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ให้เหมาะสมสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทาง

เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความรู้สาธารณสุขพื้นฐานให้กับชุมชนตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้จากทางราชการให้ประชาชนได้รับอย่างทั่วถึง (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ, 2541: 17-18)

หอกระจายข่าวและเสียงตามสายอาจถือได้ว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาชนบท เพราะใช้เป็นแหล่งติดตามข่าวสารและแสวงหาความรู้ของประชาชนได้นอกเหนือจากการติดตามข่าวสารและแสวงหาความรู้จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และเอกสารสิ่งพิมพ์เฉพาะหอกระจายข่าวจึงพบอยู่เสมอว่าประชาชนใช้เป็นแหล่งสำหรับการติดตามข่าวสารเรื่องการเมือง การแสวงหาความรู้ทางการเกษตร การสาธารณสุขและอื่น ๆ แต่ทว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนขนาดใหญ่ เช่น โทรทัศน์และวิทยุแล้ว หอกระจายข่าวจะมีข้อเด่นเฉพาะตัวตรงที่เป็นสื่อขนาดเล็กในชุมชน ดังนั้นโอกาสที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับกำหนดความต้องการร่วมการผลิตร่วมดำเนินการ ตลอดจนถึงร่วมการวางแผนการใช้งานย่อมมีสูงกว่าสื่อขนาดใหญ่ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 245)

ในแง่บทบาทหน้าที่ของสื่อท้องถิ่นขนาดเล็กนี้ หอกระจายข่าวสามารถจะทำหน้าที่เช่นเดียวกับที่สื่อมวลชนโดยทั่วไปดำเนินอยู่ได้ คือ การให้ข่าวสาร การให้ความรู้ การให้ความบันเทิง ตลอดจนการใช้เป็นเครื่องมือโฆษณาประชาสัมพันธ์บริการและสินค้าต่าง ๆ และเนื่องจากเป็นสื่อขนาดเล็กที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงง่าย จึงมีศักยภาพที่จะทำหน้าที่สำหรับการสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) แล้วใช้เป็นเครื่องมือประสานงานระหว่างชาวบ้านกับชาวบ้านหรือชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ได้ (เรื่องเดียวกัน: 319)

ดังนั้นหอกระจายข่าวจึงเป็นสื่อที่มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านมากที่สุดเป็นศูนย์กลางข่าวสารของหมู่บ้านที่สามารถสื่อให้ชาวบ้านได้รับทราบอย่างทั่วถึงด้วยระยะเวลาอันรวดเร็ว ลักษณะของข่าวสารที่เผยแพร่มีลักษณะที่แตกต่างจากข่าวสารที่ประชาชนได้รับจากสื่อมวลชนเพราะสื่อมวลชนมุ่งเน้นเสนอข่าวสารแก่กลุ่มเป้าหมายทั่วไปมากกว่าที่จะเป็นข่าวสารที่เฉพาะเจาะจงสำหรับในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานของหอกระจายข่าวส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการเลือกข่าวสารที่จะนำออกเผยแพร่ รวมทั้งขาดผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ด้านการจัดการการสื่อข่าว และการบำรุงรักษาอุปกรณ์หอกระจายข่าว จึงทำให้การดำเนินงานหอกระจายข่าวไม่ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อสาธารณะของชุมชนที่แท้จริง (สำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์, 2545: 1)

ในขณะเดียวกันการส่งข่าวสารปัจจุบันจากทางราชการไปยังชุมชนหรือหมู่บ้านมีความล่าช้าและยังขาดประสิทธิภาพ หอกระจายข่าวและเสียงตามสายที่มีอยู่ยังไม่สามารถกระจายเสียง

จากองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทำให้ได้รับการประชาสัมพันธ์เกิดขึ้นไม่ทั่วถึงทำให้มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบล ดังนั้นจึงมีเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้นในรูปแบบของหอกระจายข่าว คือหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายได้จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2544 โดย บริษัท เปโตร ไอที จำกัด มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย คือเพื่อส่งกระจายเสียงไปแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วทันเวลาทันต่อเหตุการณ์อย่างทั่วถึงและพร้อมเพรียงกัน อีกทั้งการติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลในกรณีเร่งด่วนก็สามารถติดต่อได้โดยทันทีทันใด (บริษัท เปโตร ไอที จำกัด, 2544: 1)

ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายซึ่งสามารถเชื่อมโยงระบบการกระจายข่าวสารจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในเวลาเดียวกัน ส่วนประโยชน์ที่ได้รับจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายคือในด้านความรู้แก่ประชาชน กล่าวคือประชาชนจะได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งข่าวราชการและข่าวในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องของชุมชนโดยตรง อีกทั้งให้ความรู้ทั้งทางด้านเกษตร สุขภาพอนามัย อาชีพ การศึกษาและวัฒนธรรม ด้านการประชาสัมพันธ์ ประชาชนจะได้รับข่าวประชาสัมพันธ์ทั้งของหน่วยราชการและงานของชุมชน ซึ่งได้ประสิทธิภาพรวดเร็วกว่าวิธีอื่น ๆ ส่วนในด้านการพัฒนาและการรณรงค์ขอความร่วมมือในชุมชน ทำให้สามารถโน้มน้าวจิตใจ กระตุ้นให้เกิดทัศนคติ ความคิด ริเริ่ม ตื่นตัวในการพัฒนาตนเองโดยหาข่าวสารข้อมูลมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจยังมีผลให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน (เรื่องเดียวกัน: 9) ซึ่งหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะได้มีการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งแรกในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และถือได้ว่าเป็นโครงการที่นำร่องเกี่ยวกับการนำหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเข้ามาใช้ โดยได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะในการติดตั้งหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย จนถึงปี พ.ศ. 2545 ตำบลแม่เหียะได้มีการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายประจำหมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 10 แห่ง แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมายังไม่เคยมีการศึกษาถึงสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชนในฐานะผู้รับสารของการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ประจำหมู่บ้านและศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายประจำหมู่บ้านที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะได้จัดตั้งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ ได้กำหนดนโยบายของการบริหารองค์การในการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชน โดยใช้หอกระจาย

ข่าวเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ความรู้ต่าง ๆ ให้กับประชาชน เช่น ความรู้ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ตลอดจนถึงด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามมาตรา 16 คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะได้จัดตั้งและดำเนินงานขึ้นตามแผนพัฒนาตำบลนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในตำบลได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้เป็นอย่างดีหากได้มีการปรับปรุง ทั้งทางด้านการกระจายเสียง รูปแบบของการจัดรายการต่าง ๆ ที่เหมาะสมก็จะสามารถให้ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงแก่ประชาชนได้ตรงกับความต้องการของชุมชน แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเป็นการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ จึงทำให้ขาดความร่วมมือและร่วมทำงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบ ไร้สาย ทั้งนี้หากเปิดโอกาสประชาชนในตำบลแม่เหียะเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและร่วมเสนอแนะความคิดเห็นตลอดถึงความต้องการของประชาชนในการปรับปรุงหอกระจายข่าวมากขึ้นจะทำให้ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายประจำหมู่บ้าน และศึกษาแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของตำบลแม่เหียะ อีกทั้งความต้องการของประชาชนที่จะพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนส่งเสริมทางด้านหอกระจายข่าว ในการหาแนวทางวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินหอกระจายข่าวให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพและตรงต่อความต้องการของผู้รับข่าวสาร อีกทั้งเป็นการส่งผลให้ประชาชนได้เกิดการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะได้มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายให้มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชนตำบลแม่เหียะ เพื่อส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะได้ปฏิบัติตามนโยบายของแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการศึกษาวิจัยได้กำหนดปัญหาในการวิจัยไว้ 3 ประเด็นคือ

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร
2. ความต้องการของประชาชนในการรับฟังหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร
3. จะมีแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหา การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
3. แนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะได้ทราบถึงสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ประชาชนในตำบลแม่เหิยะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายในชุมชนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ประชาชนในตำบลแม่เหิยะได้รับข้อมูลข่าวสารตามความต้องการจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลแม่เหิยะ

4. ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลให้หน่วยงานในชุมชนโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญและส่งเสริมกิจกรรมการดำเนินงานหอกระจายข่าวมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

1. ด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในพื้นที่ตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 หมู่บ้าน ซึ่งมีหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายประจำหมู่บ้านที่ติดตั้งสำหรับเหตุผลที่เลือกตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

1.1 ในตำบลแม่เหิยะนั้นมีการติดตั้งหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายประจำหมู่บ้านเป็นตำบลแรกในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ 2 สิงหาคม 2544 เป็นต้นมา

1.2 ตำบลแม่เหิยะยังไม่ได้รับผลการสำรวจในการแบ่งเกณฑ์หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านจากกองสุศึกษา สำนักงานสาธารณสุขว่าอยู่ในระดับใด เช่น ระดับดีมาก ระดับดีและระดับพอใช้ หรือต้องปรับปรุง จึงมีความน่าสนใจที่จะเข้าไปศึกษา

1.3 ผู้วิจัยเองเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะและเป็นผู้ดำเนินรายการหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ จึงจำเป็นต้องศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนารูปแบบของการดำเนินรายการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายประจำหมู่บ้าน

3. ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย 11 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2545 – ตุลาคม 2546

4. ด้านประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ทำการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยในตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 หมู่บ้าน

นิยามศัพท์ทั่วไป

ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ประชาชนอยากให้หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะมีและทำวิธีการนำเสนอ รูปแบบและเนื้อหาที่นำเสนอ

แนวทางการพัฒนา หมายถึง การนำปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมาปรับปรุงและแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

หอกระจายข่าว หมายถึง ระบบกระจายเสียงโดยผ่านลำโพง ติดไว้บนหอหรือเสาสูง และเสียงตามสายให้ได้ยินอย่างทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน

หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย หมายถึง ระบบการกระจายเสียงแบบไร้สายจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ให้ไปกระจายเสียงดังที่หอลำโพงกระจายเสียงที่ติดตั้งไว้ในแต่ละหมู่บ้าน ด้วยคลื่นวิทยุที่ความถี่หนึ่งตามที่ได้รับอนุญาต โดยไม่ต้องเดินสายไฟหรือสายลำโพงไปยังแต่ละหมู่บ้าน และระบบกระจายเสียงนี้สามารถตั้งเวลาเปิดและปิดได้โดยอัตโนมัติในกรณีถ่ายทอดเสียงจากสถานีวิทยุต่าง ๆ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่อง “สภาพปัญหา การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัย ใช้แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องการสื่อสารเพื่อชุมชน
2. หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย
3. บทบาทและหน้าที่ของการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องการสื่อสารเพื่อชุมชน

การสื่อสารเพื่อชุมชน เป็นระบบการสื่อสารที่อาจจะใช้สื่อประเภทใดก็ได้ หากทว่าได้ดำเนินการไปตามหลักการที่ว่า เป็นการสื่อสารของชุมชนโดยชุมชนและเพื่อชุมชน อนึ่งคำว่า “ชุมชน” ในที่นี้จะหมายถึง “ชุมชนในชนบท” (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 13)

การพัฒนาเปลี่ยนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาที่เปลี่ยนไปด้วย ส่วนรายละเอียดของพัฒนาการการปรับเปลี่ยนแนวคิดเรื่องการพัฒนาที่สามารถแบ่งได้เป็น 3 ยุคแห่งกระบวนทัศน์ คือ Dominant/Modernistic Dependency และ Alternative/Multiplicity Paradigm

สำหรับการเปลี่ยนแปลงทั้งแนวคิด เรื่อง “การพัฒนา” และเรื่อง “การสื่อสาร” นั้น Servases (1983) ได้ประมวลข้อสรุปของการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะค่อนข้างเป็นวิชาการดังนี้

1. เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการพิจารณาเรื่องการพัฒนาการสื่อสารแบบ Positivist Instrumentalist (มองการพัฒนาในลักษณะเครื่องมืออย่างหนึ่ง) ซึ่งมักจะใช้ตัวบ่งชี้การพัฒนา/การสื่อสารแบบเชิงปริมาณ มาเป็นแนวทัศนะแบบมีปทัสถาน (Normative Standpoint) ที่มองว่าการพัฒนาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการวางมาตรฐานบางอย่างให้แก่สังคมและชีวิตมนุษย์โดยเน้นวิธีการดำเนินการและวิธีการศึกษาที่มีลักษณะเชิงคุณภาพและเชิงโครงสร้าง มิใช่แค่เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งเท่านั้น

2. เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการให้คำนิยามการพัฒนาที่เคยกำหนดเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาเอาไว้ว่าเป็นสากล ใช้ได้กับทุกสังคมและสามารถจะคาดเดาล่วงหน้าได้ว่า จุดหมายปลายทางของแต่ละสังคมจะไปถึงตรงไหน มาสู่การให้คำนิยามใหม่ว่า “การพัฒนาเป็นกระบวนการที่โยงใยอย่างแยกไม่ขาดจากการเปลี่ยนแปลงสังคมแต่ละสังคม” ซึ่งมีจุดหมายปลายทางและทิศทางที่แตกต่างกันอย่างไม่อาจจะคาดเดาอนาคตได้ทั้งหมด

3. เป็นการเปลี่ยนแปลงจากสูตรสำเร็จสูตรเดียวของการพัฒนาตามแบบอย่างตะวันตกมาเป็นแนวทางการพัฒนาที่หลากหลาย

4. เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเน้นแต่เฉพาะปัจจัยภายในสังคม (endogenism) เช่น ความล้าหลังของโลกที่สาม มาสู่การให้ความสนใจกับปัจจัยภายนอกสังคม (exogenism) เช่น การเอาเปรียบจากประเทศที่พัฒนาแล้ว แล้วคลี่คลายมาเป็นการให้ความสนใจกับความสัมพันธ์อย่างโยงใยระหว่างปัจจัยภายในสังคมกับระดับโลก (globalism)

5. เป็นการเปลี่ยนแปลงหน่วยของการวิเคราะห์ที่เคยใช้หน่วยของ “ระดับชาติ” หรือหน่วยของ “ระดับโลก” มาเป็นการผสมผสานระหว่างหลาย ๆ หน่วยการวิเคราะห์หลายระดับ รวมทั้งเกิดหน่วยใหม่ ๆ ในการวิเคราะห์ด้วย เช่น ระดับกลุ่มในหมู่บ้าน ระดับหมู่บ้าน ระดับเครือข่ายหมู่บ้าน ฯลฯ

6. เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเน้นหนักการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจแค่เพียงมิติเดียวมาสู่มิติที่หลากหลาย รอบด้านทั้งการเมือง สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ คุณค่า ฯลฯ

7. เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการวิเคราะห์ที่มีลักษณะแยกเป็นส่วน ๆ (segmentary) มาสู่ลักษณะการวิเคราะห์แบบองค์รวมและถือเอาปัญหาของชุมชนเป็นตัวตั้ง (problem oriented approach) เช่น เมื่อมีการนำรถไถเข้าไปในหมู่บ้าน นอกจากจะมีการเปลี่ยนแปลงในมิติเศรษฐกิจแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้าน (เช่น การลงแขก) ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

8. เป็นการเปลี่ยนแปลงจากยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบเพิ่มพูนปริมาณหรือปฏิรูป เช่น การเพิ่มรายได้มาสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างและเป็นระดับนโยบาย เช่น การคืนอำนาจให้ประชาชนกำหนดชะตากรรมของชุมชนเอง ซึ่งต้องใช้นโยบายการพัฒนาแบบกระจายอำนาจ (decentralization)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาไปในรูปแบบใดก็ตาม จุดร่วมของทุกกระบวนการทัศน์การพัฒนาต่าง ๆ ก็มีทำนองเดียวกันต่อเรื่อง บทบาทของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา กล่าวคือ ต่างเห็นความสำคัญและต่างไม่ปฏิเสธที่จะให้การสื่อสารนั้นเข้าไปมีส่วนร่วมและในกระบวนการพัฒนา

Berrigan (1979 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 45) ได้ย้อนกลับไปทบทวนโฉมหน้าและบทบาทของการสื่อสารเพื่อการพัฒนาตั้งแต่ยุคสมัยกระบวนทัศน์แรกว่า สถานการณ์ของประเทศด้อยพัฒนาในสายตาของนักพัฒนาแนว Modernistic ก็คือสภาพของสังคมส่วนใหญ่ยังเป็นสังคมชนบทที่ห่างไกลจากศูนย์กลางความเจริญและขาดแคลนบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อชีวิต ในขณะที่ระยะทางและการคมนาคมยังเป็นอุปสรรคต่อการนำเอาความช่วยเหลือจากภายนอกเข้าไป การสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ จะเป็นวิธีการที่รวดเร็วที่สุดและเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดในการนำความคิดใหม่ ๆ เข้าไปสู่ชนบทที่ยังขาดผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ

สื่อที่มีศักยภาพจะตอบสนองความต้องการการพัฒนาดังกล่าวได้อย่างดีที่สุดคือ สื่อมวลชน ซึ่ง Berrigan ได้สกัดรูปแบบการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาในยุคแรกพร้อมข้อสังเกตดังนี้คือ

1. ข่าวสารนั้นจะไกลจากเมืองหลวงส่วนกลางไปสู่บริเวณชนบทรอบนอก และส่วนใหญ่มักไม่มีช่องทางที่จะให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นป้อนกลับมา (feedback)
2. ทิศทางการไหลของข่าวสารจะเป็นแบบทางเดียว (one-way) คือไหลจากส่วนกลางไปสู่รอบนอก ไหลจากข้างบนไปสู่ข้างล่าง เช่น การประชุมของชาวบ้านกับเกษตรตำบล ก็จะมีแต่การบรรยายของเกษตรตำบลเท่านั้น
3. ในการสร้างเนื้อหาสารนั้น มักไม่ค่อยมีการคำนึงถึงผลกระทบและทัศนคติของกลุ่มผู้รับสาร ตัวอย่างง่าย ๆ ก็เช่น การห้ามชาวบ้านภาคอีสานกินอาหารดิบ เพราะจะทำให้เป็นโรคพยาธิ แต่ชาวบ้านอาจจะคัดค้านในใจว่า ตั้งแต่บรรพบุรุษของชาวอีสานก็เคยกินอาหารดิบกันมาจนเป็นประเพณีแล้วก็ไม่เห็นจะเป็นปัญหาอะไร ความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ปัญหาระหว่าง “เจ้าหน้าที่พัฒนาของรัฐ” กับ “ชาวบ้าน” ทำให้เนื้อหาการสื่อสารที่โน้มน้าวชาวบ้าน ให้เลิกกินอาหารดิบ ล้มเหลว
4. เนื่องจากวิธีการสร้างสารถูกกำหนดจากผู้ผลิตกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งที่อยู่นอกชุมชนแต่ฝ่ายเดียว และด้วยวิธีการผลิตเนื้อหาสาระที่ไม่ได้มีการสำรวจความต้องการว่าผู้รับสารต้องการข่าวสารแบบไหน จึงเป็นการยากที่เนื้อหาสาระที่ผ่านวิธีการผลิตจากบนลงล่างเช่นนี้จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้
5. สำหรับท่วงทำนองของการสื่อสารแบบกระแสหลัก จะเน้นที่การบอก/การแจ้ง ข่าวดูสารและการอบรมสั่งสอน ที่ฝ่ายผู้ส่งสารซึ่งคิดว่า “ตนเองเป็นผู้รู้ทั้งหมด” และส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารซึ่งถูกรับรู้ว่า “ไม่รู้อะไรเลย” มิใช่ท่วงทำนองของการแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสารและทัศนะระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ที่ร่วมอยู่ในกระบวนการสื่อสาร

เพื่อให้เห็นภาพที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างชัดเจน Servaes (1983: 16) ได้เปรียบเทียบองค์ประกอบของการพัฒนาและการสื่อสารระหว่าง Dominant และ Alternative Paradigm เอาไว้ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ตารางเปรียบเทียบองค์ประกอบของการพัฒนาและการสื่อสารระหว่าง Dominant และ Alternative Paradigm

เกณฑ์	Dominant Top to Bottom	Alternative Paradigm Bottom to Top
แหล่งข่าวสาร	กลุ่มผู้ปกครอง / กลุ่มชนชั้นสูง	คนทุกกลุ่มในสังคม
สื่อ	อยู่ภายใต้การผูกขาดเป็นเจ้าของของกลุ่มเล็ก ๆ ไม่กี่กลุ่ม/ มีรูปแบบเดียว	มีรูปแบบหลากหลาย มีลักษณะการเป็นเจ้าของ หลายแบบ
โครงสร้าง	มีลำดับชั้น ทำงานแบบข้าราชการ	เป็นการสื่อสารแนวนอน มีลักษณะเสมอภาค
การผลิต	ต้องได้มาตรฐาน ทำเป็นกิจวัตร ถูกควบคุมในทุกขั้นตอนการผลิต	ผู้ผลิตมีเสรีภาพและใช้ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ได้เต็มที่
เนื้อหาและอุดมการณ์	ถูกคัดเลือกและถูกตัดสินจาก “ข้างบน” เป็นไปในลักษณะ ทางเดียวกันหมด	มีเนื้อหาที่หลากหลายนานา ทัศนะ และถูกตัดสินจาก “ข้างล่าง”
ผู้รับสาร	Passive ต้องพึ่งพาข่าวสาร สามารถ ถูกทำให้มีทัศนะ คล้าย ๆ กันไปหมด	รับสารอย่าง Active และมี ปฏิกิริยาตอบโต้ มีความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ
ผลกระทบ	สื่อสารผลกระทบได้อย่างมากและ เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจในสังคม ต้องการ	ผลกระทบมีหลายรูปแบบ ไม่แน่นอนไม่อาจคาดเดา ผลกระทบที่เกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

ที่มา: Servaes (1983:16)

คุณลักษณะของการสื่อสารชุมชน (community communication)

ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่ากระบวนการทัศนเรื่อง การสื่อสารเพื่อการพัฒนาแบบสุดท้ายนั้น มีผู้คิดอย่างหลากหลาย โดยมีทัศนะของนักคิดแต่ละท่านอาจจะมีทั้งจุดร่วมและจุดต่างหรือแต่ละแนวคิดอาจจะเน้นหนักมิติของการสื่อสารเพื่อการพัฒนาแนวใหม่ที่แตกต่างกัน และมีชื่อแนวคิดหลายชื่อ เช่น Alternative communication/Participatory Media/Popular communication/Community communication ฯลฯ ในที่นี้จะขอถือว่าแนวคิดที่หลากหลายเหล่านี้มีจุดร่วมกันมากกว่าจุดต่าง

เพื่อทำความเข้าใจกับแนวคิดเรื่องการสื่อสารชุมชนให้ชัดเจน ในที่นี้จะนำเสนอคุณลักษณะของการสื่อสารชุมชนจากตัวอย่างทัศนะของนักคิดท่านต่าง ๆ พอสังเขป

คุณลักษณะสำคัญ ๆ ของการสื่อสารชุมชน (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 48-50) มีดังนี้

1. เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถมีปฏิริยาโต้ตอบ (interactivity) กันอยู่ตลอดเวลาทั้งในลักษณะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ลักษณะการสื่อสารแบบสองทางทำให้สถานะของผู้ส่งและผู้รับไม่ตายตัว แต่จะมีการพลัดเปลี่ยนบทบาทอยู่ตลอดเวลา

2. ทิศทางการไหลของข่าวสาร (flow of information) ในขณะที่กระบวนการทัศนเรื่องสื่อสาร เพื่อการพัฒนาแบบกระแสหลักนั้น ทิศทางการไหลของข่าวสารเป็นไปอย่างจำกัด คือมีการไหลจากเบื้องบน (เจ้าหน้าที่รัฐ) ไปสู่เบื้องล่าง (ประชาชน) เท่านั้น แต่การสื่อสารชุมชนนั้น การหลังไหลของข่าวสารจะมีทิศทางที่หลากหลาย มาจากทุกทิศทุกทาง ทั้งจากบนลงล่าง (top-down) แบบล่างสู่บน (bottom-up) และแบบแนวนอน (horizontal) ดังนั้น ข่าวสารจึงอาจจะไหลจากนักวางแผนพัฒนาไปสู่ชาวบ้าน จากสื่อมวลชนไปสู่ผู้รับสารในชนบทในเวลาเดียวกันชาวบ้านอาจจะส่งข่าวสารขึ้นไปยังเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีการแลกเปลี่ยนติดต่อส่งข่าวสารระหว่างกลุ่มชาวบ้านด้วยกัน (ในวงการพัฒนาชุมชนของไทยในปัจจุบันเริ่มคุ้นเคยกับ แนวทางการปฏิบัติที่เรียกว่า “การสร้างเครือข่ายชุมชน” “การศึกษาฐานจากกลุ่มชาวบ้าน” ด้วยกันเอง)

ในเรื่องทิศทางการไหลของข่าวสารนั้น นอกจากจะใช้มิติเรื่องทิศทางเป็นเกณฑ์พิจารณาแล้ว ยังมีนักวิชาการบางท่านใช้เกณฑ์เรื่องขอบเขตของชุมชนเป็นตัวแบ่ง เป็น “ขอบเขตในชุมชน” และ “ขอบเขตภายนอกชุมชน” จากเกณฑ์นี้ทำให้มองเห็นทิศทางการไหลของข่าวสารใน 3 ทิศทาง คือการไหลของข่าวสารจากสื่อภายนอกเข้ามาสู่ชุมชน การใช้สื่อเพื่อส่งสารเรื่องราวของชุมชนออกไปยังบุคคลภายนอก และการใช้การสื่อสารเพื่อกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารภายในชุมชนกันเอง เพื่อช่วยยกระดับความตระหนักเกี่ยวกับความต้องการและการแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของชุมชน

3. เป้าหมายของการสื่อสารชุมชน มีวิธีการและแง่มุมหลายแง่มุมที่จะกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารเพื่อชุมชน ตัวอย่างเช่น

3.1 การกำหนดเป้าหมายโดยการใช้ระดับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นเกณฑ์ การสื่อสารชุมชนจะมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในระดับ ต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 ระดับชุมชนเป็นการสื่อสารที่มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน

3.1.2 ระดับหน่วยงานนอกชุมชน เป็นการสื่อสารที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาและการสื่อสาร

3.1.3 ระดับสังคมส่วนรวม เป็นการสื่อสารที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมในระดับกว้าง

3.2 การกำหนดเป้าหมายโดยสอดคล้องกับทิศทางการไหลของข่าวสาร ในแง่นี้อาจกำหนดเป็นเป้าหมายของการสื่อสารชุมชนได้เป็น 3 เป้าหมายย่อย คือ

3.2.1 เพื่อทำการถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลและโน้มน้าวชักจูงใจอันมักได้แก่ทิศทางการไหลของข่าวสารจากบนลงล่าง (อย่างไรก็ตามทิศทางการไหลแบบอื่น ๆ ก็ใช้เป้าหมายนี้ได้เช่นกัน)

3.2.2 เพื่อเป็นช่องทางแสดงออกซึ่งตัวตนของชุมชน (community self expression) อันอาจจะหมายรวมถึงแต่การแสดงออกซึ่งความต้องการของชุมชนไปจนถึง การแสดงออกซึ่งสิทธิ ศักดิ์ศรี ภูมิปัญญาของชุมชนด้วย

3.2.3 เพื่อพัฒนาความเป็นตัวเองของบุคคล (development of the individual's self) ในหน่วยที่เล็กลงมากกว่าชุมชน การสื่อสารชุมชนจะทำหน้าที่คล้าย ๆ เป็นเวทีแห่งการเรียนรู้ที่ช่วยให้ศักยภาพของปัจเจกบุคคลได้พัฒนาสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

4. เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นและดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน (need-oriented) ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะประการสำคัญของกระบวนการพัฒนาแนวใหม่ แทนการพัฒนาที่แต่เดิมเคยตอบสนองความต้องการของรัฐเป็นหลัก

5. หน้าที่ของการสื่อสารชุมชนควรจะประกอบด้วย

5.1 หน้าที่ในการแสดงออก (expressive function) คือทั้งบุคคลและกลุ่มสามารถแสดงความเป็นตัวเองของตัวเองออกมาเพื่อที่จะสร้างเอกลักษณ์ของตนเองได้

5.2 หน้าที่ทางสังคม (social function) คือการเข้ามีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อจะสร้างความรู้สึกร่วมเป็นชุมชนเดียวกัน

5.3 หน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (information function) อันเป็นหน้าที่พื้นฐานของการสื่อสารโดยทั่วไป หากทว่าในการสื่อสารชุมชนนั้นทิศทางการไหลของข่าวสารต้องเป็นไปอย่างรอบด้านที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นผู้เข้าร่วมกระบวนการสื่อสารทุกคนจึงได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้เพื่อยกระดับความเข้าใจและความรู้ในเรื่องการสื่อสารและทักษะการถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชน

5.4 หน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติการ (control activation function) การสื่อสารจะเป็นช่องทางนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของบุคคลและชุมชนได้ เนื่องจากการสื่อสารชุมชนมีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบสองทางที่มีขั้นตอนของปฏิกิริยาป้อนกลับ (feedback)

นอกเหนือจากคุณลักษณะที่กล่าวมาแล้วนี้ Berrigan (1979 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 51) ได้เพิ่มเติมคุณสมบัติบางประการที่การสื่อสารชุมชนน่าจะมี คือ

1. สื่อของชุมชนเน้นการปรับปรุงสื่อให้เหมาะสมสำหรับประโยชน์การใช้งานของชุมชนไม่ว่าชุมชนจะตั้งวัตถุประสงค์การใช้เอาไว้เช่นใดก็ตาม
2. สื่อชุมชนต้องเป็นสื่อที่คนในชุมชนสามารถเข้าถึง (access) ได้ตลอดเวลาเพื่อนำไปใช้เพื่อหาข่าวสาร เพื่อความรู้หรือเพื่อความบันเทิง
3. สื่อชุมชนเป็นสื่อที่ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วม (participates) ในหลาย ๆ บทบาทไม่ว่าจะเป็นผู้วางแผนการใช้สื่อ ผู้ผลิต ผู้แสดง ฯลฯ
4. สื่อชุมชนต้องเป็นสื่อที่แสดงออกของชุมชนมิใช่เป็นสื่อเพื่อชุมชนซึ่งหมายความว่าตัวตนของชุมชนที่จะแสดงออกไปนั้นต้องมาจากการกำหนดของชุมชนเองมิใช่เป็นผู้อื่นมาทำให้ชุมชน
5. สื่อชุมชนจะปรับเปลี่ยนลักษณะของการเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งมาเป็นเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนข่าวสารและทัศนะของคนทุกคน

กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543: 51-52) กล่าวว่า ในกรณีของไทยมีนักวิชาการได้รวบรวมคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ที่ครอบคลุมองค์ประกอบย่อยของการสื่อสารทั้ง 4 ลักษณะ คือ S-M-C-R ว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. ระดับความยาก-ง่ายของสื่อ ต้องเหมาะสมกับระดับและความสามารถในการรับสารของชาวบ้าน โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ต้องคำนึงความสามารถในการอ่านของชาวบ้าน
2. ประเภทของเนื้อหาของสื่อต้องเป็นเรื่องที่เน้นหนักลงไปในปัญหาเร่งด่วนหรือปัญหาในชีวิตประจำวันของคนในสังคมนั้น
3. กลุ่มเป้าหมาย สื่อแต่ละชนิดควรจัดทำขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

4. วิธีการนำเสนอ สื่อควรนำเสนอสิ่งที่ปัญหา หรือสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหาแล้วเสนอแนะหรือกระตุ้นให้ผู้รับสารช่วยกันคิดแก้ไขปัญหาดังกล่าว
5. ความเกี่ยวพันของเนื้อหา เนื้อหาของสื่อควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน
6. บทบาทของสื่อ สื่อจะต้องมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
7. ความน่าสนใจ สื่อต้องมีลักษณะง่าย ๆ แต่น่าสนใจ และดึงดูดความสนใจโดยอาศัยภาพและเสียง เป็นตัวดึงดูดความสนใจ
8. ความเกี่ยวข้องกับผู้รับ สื่อควรจะมีส่วนที่ช่วยให้ผู้รับสารสามารถประเมินตนเองได้ ตัวอย่างเช่น หลังจากที่น่าสนใจปัญหาและสาเหตุของปัญหาแล้ว อาจจะมีส่วนของเนื้อหาที่ตั้งคำถามว่า ผู้รับสารเป็นส่วนใดของสาเหตุของปัญหา เป็นต้น

หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารและการจัดการเป็นไปตามกรอบอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ การบริหารตามมาตรา 66 67 และ 68 ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ในการจัดให้มีการปลูกสร้าง ด้านสาธารณูปโภค เพื่ออำนวยความสะดวก และจะต้องทำหน้าที่ในการจัดให้มีการปลูกสร้างด้านทรัพยากรมนุษย์ให้ประชากรเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพของกลุ่มชนและประเทศ ในปี พ.ศ. 2544 ที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาในด้านสาธารณูปโภค แต่ปัจจุบันได้หันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนในท้องถิ่นมากขึ้น และขณะนี้การให้ข่าวสารในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ข่าวสารทางราชการ มีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างมาก ที่ทุกคนในชุมชนต้องรับทราบกับเหตุการณ์กันอย่างทั่วถึง ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนข่าวสารในท้องถิ่น หอกระจายข่าว และเสียงตามสาย มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารเป็นอย่างมาก แต่รูปแบบการจัดการยังไม่สามารถดำเนินการจัดการให้เป็นไปตามแนวเดียวกันได้

ปัจจุบันได้เกิดระบบเทคโนโลยีการกระจายทางไกลสาธารณะแบบไร้สาย ซึ่งสามารถเชื่อมโยงระบบการกระจายข่าวสารจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังหอกระจายข่าวทุกหมู่บ้านในเวลาเดียวกันและทันทีทันใดได้สามารถทำการประชาสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (บริษัท เปโตร ไอที จำกัด, 2544: 5)

ประโยชน์ที่ได้รับจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมีประโยชน์หลายด้านดังนี้

1. ด้านการให้ความรู้แก่ประชาชน ได้แก่
 - 1.1 ข่าว ทั้งข่าวราชการและข่าวในชุมชน เกี่ยวกับเรื่องของชุมชนโดยตรง
 - 1.2 ความรู้ทั้งด้านการเกษตร สุขภาพอนามัย อาชีพ การศึกษา วัฒนธรรม
2. ด้านการประชาสัมพันธ์ หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายช่วยทำให้การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานราชการและงานของชุมชน มีประสิทธิภาพ คือ สามารถประชาสัมพันธ์ข่าวสารได้รวดเร็วกว่าวิธีอื่น ๆ
3. ด้านการพัฒนาและการณรงค์ขอความร่วมมือ หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย สามารถโน้มน้าวจิตใจ กระตุ้นให้เกิดทัศนคติ ความคิดริเริ่ม ตื่นตัวในการพัฒนาตนเอง โดยหาข่าวสารข้อมูลมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ยังผลให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมและโครงการพัฒนาต่าง ๆ

ลักษณะทั่วไปของระบบ

เป็นระบบการกระจายเสียงแบบไร้สายจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลให้ไปกระจายเสียงดังที่หอลำโพงกระจายเสียงที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน หรือลำโพงกระจายเสียงของชุมชนในหมู่บ้าน เช่น โรงเรียน วัด โดยไม่ต้องเดินสายไฟหรือสายลำโพงจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ และยังสามารถตั้งเวลาการเปิดและปิดได้โดยอัตโนมัติในกรณีที่ถ่ายทอดเสียงเคารพธงชาติและข่าวจากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยทั้งตอนแปดโมงเช้าและตอนหกโมงเย็น

ลักษณะโครงสร้างทางเทคนิคของระบบ

ลักษณะโครงสร้างทางเทคนิค ตัวระบบจะประกอบด้วย

1. ตัวแม่ ซึ่งมีไมโครโฟนสำหรับประกาศข่าว มีเทปและวิทยุสำหรับรับคลื่น เพลงชาติและข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีเครื่องควบคุมการกระจายเสียงไปยังตัวลูก เครื่องตัวแม่จะติดตั้งไว้ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือที่เหมาะสมในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. ตัวลูก จะติดตั้งอยู่ที่ชุมชนของหมู่บ้าน เช่น ที่ทำการบ้านผู้ใหญ่บ้านหรือโรงเรียนและวัด โดยจะมีตัวรับสัญญาณ เสียงที่ส่งมาจากตัวแม่ที่ติดตั้งอยู่ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล และมีเครื่องควบคุมการรับสัญญาณ เครื่องควบคุมการเปิดและปิดแบบอัตโนมัติ เครื่องควบคุมการส่งผ่านกระจายเสียง โดยที่ตัวลูกสามารถติดตั้งห่างจากตัวแม่ได้ไกลถึง 30 กิโลเมตร

บทบาทและหน้าที่ของการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ

ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานหอกระจายเสียงอัตโนมัติแบบไร้สายเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของการดำเนินงานไว้ดังต่อไปนี้

1. สำรวจวิเคราะห์ปัญหาด้านความต้องการของชุมชน แล้วนำมาวางแผนในการเผยแพร่ความรู้เพื่อแก้ปัญหาต่อไป
2. จัดทำตารางกระจายเสียงประจำวัน ผู้รับผิดชอบทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันกำหนดตารางและเนื้อหาในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้สอดคล้องผสมผสานเพื่อแก้ปัญหาเดียวกัน
3. หาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารที่จะนำมาเผยแพร่ตามตารางกระจายเสียง
4. ทางเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะหรือผู้ที่ได้รับมอบในการดำเนินรายการของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ผลิตรายการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บทสนทนา การสัมภาษณ์
5. การจัดหาทุนในการดำเนินงานหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านจะต้องมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ค่าไฟฟ้า ค่าแถบเสียง ค่าซ่อมบำรุงอุปกรณ์ ซึ่งได้รับมาจากงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะในแต่ละปี
6. การประเมินผล เป็นการทดสอบและติดตามผลการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ รวมไปถึงสภาพการรับฟังและปัญหาในการรับฟังรายการนั้น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงรายการ

การกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ นั้น มีการคำนึงถึงรายละเอียดอื่นๆ ที่จำเป็นในการนำหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมาใช้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับฟังที่กระจายอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องทำการสำรวจกลุ่มผู้รับฟังเพื่อวางระบบให้ครอบคลุมพื้นที่ การสำรวจและประเมินผลกลุ่มผู้ฟังนั้น สมพร พรจันทร์ (2537: 34) กล่าวว่ามีความสำคัญ มีดังนี้

1. เพื่อเป็นการวิเคราะห์ผู้รับสาร จะช่วยให้ผู้ดำเนินงานทราบความต้องการของผู้รับสาร เหตุของความต้องการ ช่วงเวลาที่ผู้รับส่วนใหญ่สามารถรับฟังรายการได้ สภาพพื้นฐานของเศรษฐกิจ อาชีพ เพศ วัยของผู้รับสาร
2. เพื่อให้ดำเนินงานสามารถกำหนดเนื้อหาสาระ รูปแบบ ตลอดจนภาษาที่ใช้ในการจัดรายการได้เหมาะสมกับสภาพ และความต้องการของผู้ฟัง

3. เพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับการปรับปรุงรายการ และการดำเนินงานการสำรวจจะช่วยให้ทราบความนิยมของผู้ฟังต่อรายการต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการดำเนินงานด้วย

4. เพื่อหารัศมีความครอบคลุมของการกระจายเสียง จะช่วยให้ทราบถึงบริเวณที่เป็นพื้นที่ที่กระจายเสียงส่งไปถึงว่าไกลใกล้แค่ไหน มีบริเวณใดที่เป็นจุดอับไม่สามารถรับฟังได้ เพื่อที่จะได้วิเคราะห์หาสาเหตุข้อบกพร่อง และแก้ไขได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วิธีการนำเสนอรายการหรือกระจายข่าวสารหมู่บ้าน

สมพร พรจันทร์ (2537: 36) กล่าวว่า วิธีการนำเสนอรายการ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีที่จะนำเสนอเนื้อหาสาระหรือเรื่องราวต่าง ๆ ไปสู่ผู้ฟัง ประกอบด้วย

1. ภาษาพูด ควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ประโยคสั้น ๆ กระชับ ชัดถ้อยชัดคำ เหมาะสมกับสภาพของผู้ฟังโดยทั่วไป ไม่ควรใช้ศัพท์ทางวิชาการหรือทับศัพท์ต่างประเทศมากเกินไป

2. ลิลาการพูด ไม่ควรพูดเหมือนอ่านหนังสือ ควรพูดเหมือนพูดกับเพื่อน จะทำให้รู้สึกเป็นกันเองกับผู้พูดและหลังจบรายการต่าง ๆ ควรมีการทบทวนสาระสำคัญไว้ตอนท้ายด้วย

3. ดนตรีหรือเพลงประกอบ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รายการน่าฟัง และผ่อนคลายความตึงเครียดและเป็นการสร้างบรรยากาศ การใช้เพลงประกอบรายการโดยทั่วไปมีเป้าหมาย 4 ประการ คือ แนะนำรายการ คั่นรายการ สร้างบรรยากาศ และเพื่อเปลี่ยนเรื่องราวที่จะพูดและการเลือกใช้เพลงประกอบในแต่ละรายการควรดูความเหมาะสมของเนื้อหา จำนวนเพลงควรใช้ 2-3 เพลง

4. ช่วงเวลากระจายเสียงและเวลาที่นำเสนอ ที่ผู้รับฟังพร้อมที่จะรับฟังรายการได้โดยผู้จัดควรจะสำรวจ และวิเคราะห์ว่าผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสฟังรายการเวลาใดมากที่สุดเพื่อจะได้พิจารณาในการกระจายเสียงข่าวสารความรู้ให้เหมาะสม ซึ่งเวลาที่เหมาะสมควรจะเป็นช่วงเช้ามากกว่าตอนเย็น และเวลาที่จะนำเสนอแต่ละรายการควรอยู่ในช่วงเวลา 30 นาที

รูปแบบของรายการหรือกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน

การเลือกรูปแบบของรายการที่เหมาะสม ควรตรงกับความต้องการของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายจะช่วยให้รายการน่าสนใจยิ่งขึ้น จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบของแถบเสียงรายการความรู้ที่กระจายเสียงทางหอกระจายข่าวหมู่บ้านมีดังนี้

1. รายการบทความ เป็นรายการที่มีลักษณะแบบพุดคุยกัน แต่เป็นรายการที่พุดคุยตามบทที่เขียนมีเนื้อหาสาระสั้น ๆ มีการเสนอแนวคิดอย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข และข้อคิดบางประการ มีความยาวตั้งแต่ 1 – 15 นาที

2. รายการสนทนา เป็นรายการพุดคุยกันระหว่าง 2-4 คน ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ลักษณะการสนทนา ผู้ร่วมรายการจะช่วยกันเสริมความคิดเห็น และความเข้าใจให้กระจ่างขึ้น ชัดเจนขึ้น โดยมีคนหนึ่งคนใดเป็นผู้ดำเนินการสนทนา คอยควบคุมให้การสนทนาดำเนินไปตามขอบเขต และเป็นผู้เชื่อมโยงการสนทนาด้วย

3. รายการสัมภาษณ์ เป็นการพุดคุยกันลักษณะการซักถาม และตอบปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไปโดยผู้สัมภาษณ์มีหน้าที่ป้อนคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบ หรืออธิบายให้มากที่สุดและทำหน้าที่สรุปให้เข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจได้ดีขึ้น

4. รายการประกาศข้อความสั้น ๆ เพื่อการรณรงค์ ลักษณะเฉพาะของการจัดรายการแบบนี้คือพยายามสร้างพลังในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งในระยะเวลาสั้น ๆ ร่วมกันโดยมุ่งไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างเดียว หรือ 2 – 3 อย่าง ซึ่งกระทำในวงกว้าง พยายามที่จะกระตุ้นและสนับสนุนให้มีความร่วมมือจากประชาชนจำนวนมากในการร่วมกิจกรรม

5. รายการละคร เป็นการใช้เสียงต่าง ๆ บอกเรื่องราวไม่ว่าจะเป็นเสียงคำพุดเสียงประกอบ หรือเสียงดนตรี ระดับเสียงทุกเสียงช่วยบอกเรื่องราวทั้งสิ้น แต่เนื้อเรื่องของละครต้องสำคัญกว่าสิ่งใด จะช่วยให้ผู้ฟังตื่นเต้นคล้อยตาม และจดจำได้ดี แต่เป็นรายการที่ต้องใช้คนและเวลาในการผลิตรายการมากกว่าประเภทอื่น ๆ

6. รายการเพลง เป็นการนำเสนอรูปของเพลงพื้นบ้าน โดยใช้เนื้อหาสาระความรู้เป็นเนื้อร้อง เช่น หมอลำด้านเอดส์ ลิเกด้านเอดส์ เซิ้งไข่เลือดออก ฯลฯ

7. รายการธรรมะ เป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระ ความรู้ ข้อคิดเตือนใจ เป็นการเทศนาโดยพระที่มีชื่อเสียง เช่น พระพยอมเทศน์เรื่องโรคเอดส์ สุขภาพจิต ฯลฯ

8. รายการบรรยาย ผู้ดำเนินรายการเป็นผู้บรรยายคนเดียว เป็นการเสนอเนื้อหาสาระความรู้โดยตรงไปตรงมา

สมพร พรจันทร์ (2537: 37) ได้อธิบายว่าเนื่องจากรูปแบบในการกระจายเสียงทางหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านนั้นมีหลายรูปแบบและเพื่อให้การเผยแพร่ความรู้มีประสิทธิภาพ ควรที่จะพิจารณาลักษณะของรายการ วัตถุประสงค์ เวลาของรายการ รวมทั้งความต้องการของผู้รับฟังด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหออกระจายข่าว สภาพปัญหา การดำเนินงานหออกระจายข่าว มีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน โดยมีผู้ศึกษามาแล้ว ส่วนใหญ่เป็นหออกระจายข่าวที่ดำเนินงานโดยชุมชน ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

มุกดา แก้วมณีโชค (2532: ก) ศึกษาประสิทธิผลของสื่อเสียงตามสายที่มีต่อความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหารของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี โดยผู้วิจัยได้สนใจศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีทางการสื่อสาร ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พบว่า หลังการได้รับฟังรายการความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหารทางสื่อเสียงตามสายแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีการเพิ่มพูนความรู้ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และการปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกสุขลักษณะยิ่งขึ้น อายุ การศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสารทางสื่อเสียงตามสาย

บุพพันธ์ สัมฤทธิ์ และคณะ (2533: 28) ศึกษาสภาพการดำเนินงานของหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้านจังหวัดลำพูน พบว่าการดำเนินงานหออกระจายข่าวไม่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน การออกกระจายเสียงไม่สม่ำเสมอทั้งช่วงเวลาเช้าและบ่าย รายการที่ออกกระจายเสียงมากที่สุดเป็นรายการข่าวของหมู่บ้าน รองลงมาเป็นข่าวทั่วไปจากสถานีวิทยุกระจายเสียง ในด้านประชาชนผู้รับฟังข่าวสารร้อยละ 99.8 เห็นว่าได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานหออกระจายข่าว นอกจากนี้ยังพบอีกว่าชุมชนได้พยายามพึ่งตนเองที่จะให้ได้รับฟังข่าวสารที่มีประโยชน์และทั่วถึง โดยชุมชนได้เริ่มการบริหารจัดการที่ทำให้การดำเนินงานหออกระจายข่าวสารซึ่งเป็นสื่อในท้องถิ่นเกิดประโยชน์ที่สูงที่สุด ดังนั้นควรเน้นการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐเข้าไปสนับสนุนด้านความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

พิไลวรรณ กาญจนลักษณ์ [2533: (1)] ศึกษาประสิทธิผลของเสียงตามสายที่มีต่อการรับฟังและการรับรู้ข่าวสารทางด้านสาธารณสุข : ศึกษาเฉพาะกรณีของประชากรในหมู่บ้าน ตำบลหัวสะพาน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยได้สนใจศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ แนวความคิดของงานกระจายเสียงในชุมชนชนบท (เสียงตามสาย) และการวางแผนการสื่อสารเพื่อพัฒนาการสาธารณสุข พบว่า ประชากรส่วนใหญ่รับฟังเสียงตามสายในระดับสูงและกลาง โดยดูจากผลการวิจัยว่า มีการรับฟังในระดับสูงและกลางเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่าเสียงตามสายน่าจะได้รับการพิจารณาให้

เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่ง ในการเผยแพร่ความรู้และข่าวสาร โดยใช้ร่วมกับสื่อชนิดอื่นและเป็นสื่อเฉพาะกิจภายในท้องถิ่นย่อมสนองความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่า

ปาริชาติ สายธนู [2534: (1)] ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของหอกระจายข่าวในการเผยแพร่รายการเพื่อการเกษตรระหว่างสองหมู่บ้าน โดยผู้วิจัยได้สนใจศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อ การเผยแพร่ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อสื่อ พฤติกรรมการสื่อสารและรูปแบบการนำเสนอของรายการวิทยุ พบว่าเกษตรกรในพื้นที่พัฒนาต่างระดับกันได้รับความรู้แตกต่างกัน โดยเกษตรกรในพื้นที่ล้าหลังมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสูงกว่า ทั้งนี้ พบว่าความถี่ในการรับฟังมีผลต่อความรู้ที่ได้รับ อายุ และเพศ มีผลต่อความรู้ที่เกษตรกรตัวอย่างได้รับเกษตรกรในพื้นที่ต่าง ระดับกัน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบและการนำเสนอรายการแต่ละรูปแบบแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาโดยรวมสามารถสรุปได้ว่า เกษตรกรพึงพอใจรายการที่มีการสนทนา 2 คนชายหญิง แต่ไม่ต้องเปิดเพลงสลับการสนทนา สื่อหอกระจายข่าวมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรในระดับสูงพอสมควร

วิริยะ คล้ายแดง (2535: ค-ฅ) ศึกษาการดำเนินการและการใช้สื่อเสียงตามสาย เพื่อเกษตรกรในจังหวัดลำพูน โดยผู้วิจัยได้สนใจศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารในงานส่งเสริมการเกษตร สภาพเสียงตามสายในหมู่บ้าน ลักษณะของผู้รับฟังเสียงตามสายในหมู่บ้าน สภาพทั่วไปของพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัย พบว่า สื่อมวลชนที่นิยมเปิดรับสูงสุดคือ วิทยุโทรทัศน์ สำหรับเสียงตามสายส่วนใหญ่จะติดตั้งที่บ้านผู้ใหญ่วัย ซึ่งทุกหมู่บ้านผู้ใหญ่วัยเป็นผู้ดำเนินการด้วย ผู้ดำเนินการจะกระจายเสียงเฉลี่ยเดือนละประมาณ 10 วัน นิยมกระจายเสียงช่วงเช้า (06.00–07.00 น.) และกระจายเสียงนานประมาณ 5–10 นาที วิธีการพูดสดเป็นรูปแบบรายการที่นิยมใช้มากที่สุด ส่วนเนื้อหาที่นำมาเผยแพร่จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวทั่วไปในหมู่บ้านมากที่สุด สำหรับเกษตรกรผู้รับฟังเสียงตามสายที่ได้รับการสอบถาม พบว่าสองในสามเป็นเพศชาย ซึ่งเกษตรกรจำนวนสองในสามระบุว่ารับฟังเสียงได้ชัดเจนดีและรับฟังทุกครั้งที่มีการเปิดกระจายเสียงโดยรับฟังในช่วงเช้าสูงสุด

สมพร พรจันทร์ (2537: ข) ศึกษาสภาพ ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับหอกระจายข่าวสารหมู่บ้านในการเผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านมีลักษณะหอสูงคันเดียว ส่วนใหญ่ติดตั้งบริเวณบ้านกำนันและวัด มีผู้รับผิดชอบในรูปแบบคณะกรรมการทั้ง 6 และ 4 ฝ่าย มีเครื่องขยายเสียง เครื่องเล่นวิทยุ/เทป ลำโพง ไมโครโฟน และแถบเสียง เป็นวัสดุอุปกรณ์ในการเผยแพร่ความรู้ ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการกระจายเสียงในช่วงเช้า เวลาที่นำเสนอรายการแต่ละเรื่อง 15–30 นาที มีเพลงลูกทุ่ง คั่นรายการทีละเพลง ผู้จัดรายการเป็นผู้ชาย และใช้ภาษาท้องถิ่น รูปแบบรายการความรู้เป็นรายการเพลงพื้นบ้าน

มีการเชิญเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาสนทนา ความรู้ที่ต้องการในระดับ
มากมี 11 เรื่อง ต้องการให้มีการติดตามผลการดำเนินงานทุก 1 เดือน

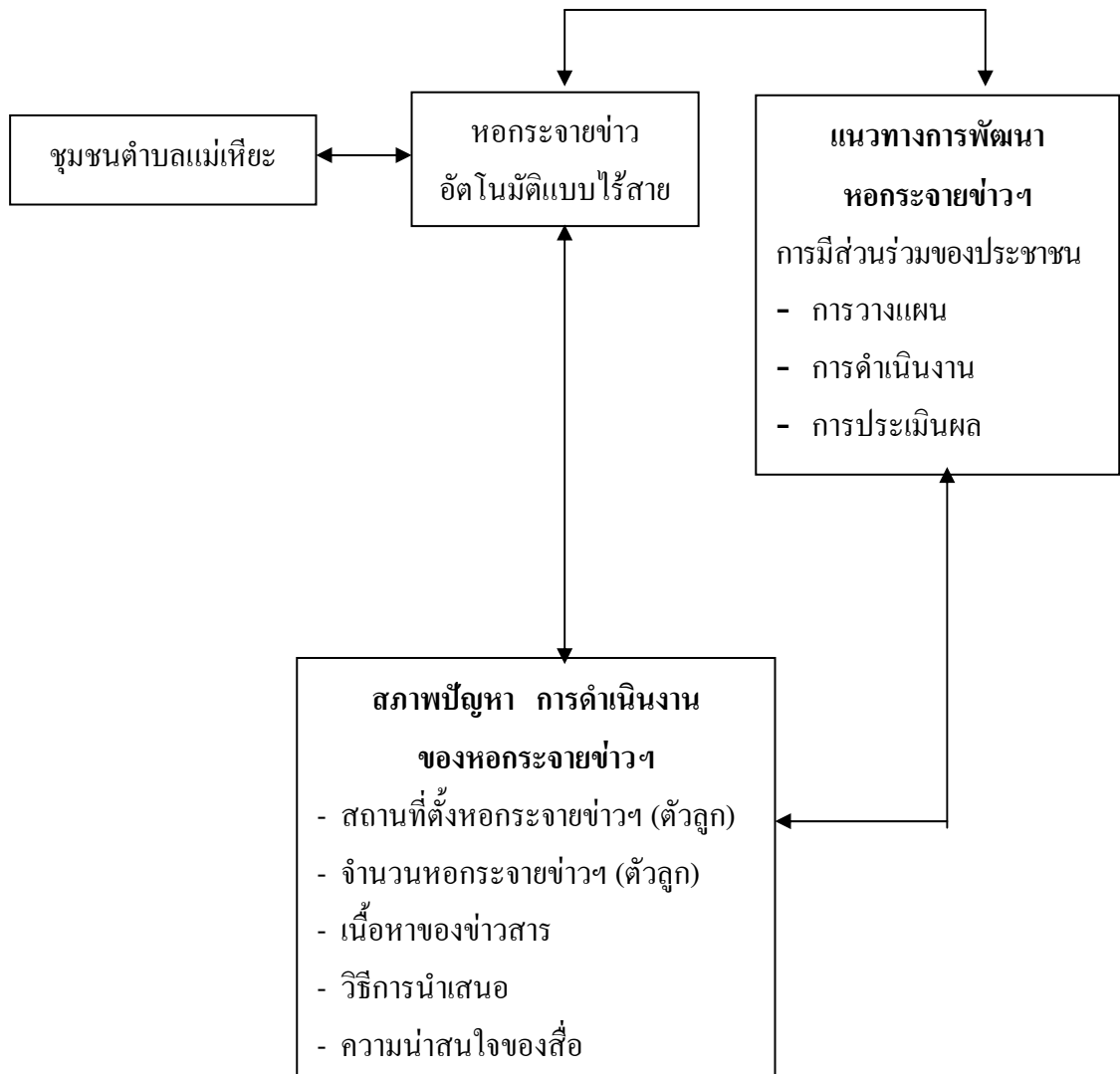
ภาคสรุป

จากการตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร
เพื่อชุมชน หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย บทบาทและหน้าที่ของการดำเนินงาน หอกระจาย
ข่าวประจำหมู่บ้าน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาประกอบในการศึกษา สภาพปัญหา การดำเนินงาน
หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะและแนวทางการพัฒนา
หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายใช้แนวคิดเรื่องการสื่อสารเพื่อชุมชนมาศึกษาในประเด็นสภาพ
ปัญหาในการดำเนินงานหอกระจายข่าวในลักษณะของสื่อสารชุมชนเป็นอย่างไร ความต้องการการ
รับฟังหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของประชาชนในตำบลแม่เหิยะนั้น ได้ศึกษาในเรื่อง
ลักษณะที่สำคัญของการสื่อสารทั้ง 4 ลักษณะ คือ S-M-C-R ว่าควรมีลักษณะ คือ วิธีการนำเสนอ
ความเกี่ยวพันของเนื้อหา ความสนใจ และความเกี่ยวข้องกับผู้ฟัง เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางการ
ปรับปรุงหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย และตรงกับความต้องการของประชาชน

ในส่วนของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ได้นำมาศึกษาและอธิบายเกี่ยวกับ
ความหมาย ลักษณะและวิธีการทำงาน คุณสมบัติทั่วไปของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย
และในเรื่องของบทบาทและหน้าที่ของการดำเนินงานหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านเพื่อนำมาศึกษา
ประกอบกับแนวทางการปรับปรุงหอกระจายข่าว เช่น วิธีการนำเสนอ รูปแบบของรายการ วิธี
ประเมินผลการดำเนินงานของหอกระจายข่าวที่ต้องแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นซึ่งนำไปสู่การดำเนินการ
เพื่อตอบสนองความต้องการประชาชนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่าการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ได้ดำเนินการในตำบลแม่เหิยะนั้น จำเป็นต้องมีการสรุปถึงสภาพ
ปัญหาการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน และให้ประชาชน
ในตำบลได้มีส่วนร่วมปรับปรุงแก้ไขหอกระจายข่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “สภาพปัญหา การดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและการสนทนากลุ่ม โดยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สถานที่ดำเนินการวิจัยครั้งนี้อยู่ในพื้นที่ตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 หมู่บ้าน

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 10 หมู่บ้าน โดยมีประชากรแบ่งตามหลังคาเรือน (เดือนมีนาคม 2545) มีจำนวนทั้งสิ้น 7,439 ครัวเรือน สำหรับจำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ชื่อหมู่บ้านและจำนวนครัวเรือนในตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

หมู่บ้าน	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน
หมู่ที่ 1	บ้านคำหนัก	888
หมู่ที่ 2	บ้านอุโบสถ	329
หมู่ที่ 3	บ้านป่าจี้	833
หมู่ที่ 4	บ้านท่าข้าม	1,573
หมู่ที่ 5	บ้านดอนปิน	1,576
หมู่ที่ 6	บ้านใหม่สามัคคี	565
หมู่ที่ 7	บ้านคำหนักใหม่	667
หมู่ที่ 8	บ้านวรุณนิเวศน์	274
หมู่ที่ 9	บ้านไทยสมุทร	268
หมู่ที่ 10	บ้านป่าเป้า	466
รวม		7,439

ที่มา: สัมภาษณ์ ศรันยา องค์การ (10 กันยายน 2545)

การสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากจำนวนครัวเรือนในตำบลแม่เหิยะมีจำนวนมาก ในการวิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากครัวเรือนในพื้นที่ กำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) มีวิธีการดังนี้

1.1 จากจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำมากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางขนาดตัวอย่างของ Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และมีความคลาดเคลื่อนอีก 5% ได้จำนวนตัวอย่าง จำนวน 378 หลังคาเรือน

1.2 จากจำนวนตัวอย่างที่ได้ในข้อ 1.1 นำมาสู่การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) ซึ่งในตำบลแม่เหียะ แบ่งออกเป็น 10 หมู่บ้าน สามารถจำแนกจำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านได้ ดังสูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{A \times (X_{1,2,\dots})}{B} = \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน}$$

จากสูตร A = ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 378 หลังคาเรือน

B = จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 7,439 หลังคาเรือน

X = ประชากร (หลังคาเรือน)

X_1, X_2 = ประชากร (หลังคาเรือน) หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 2

ผลการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หมู่บ้าน	ประชากร (หลังคาเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (หลังคาเรือน)
หมู่ที่ 1	888 (X_1)	45
หมู่ที่ 2	329 (X_2)	16
หมู่ที่ 3	833 (X_3)	42
หมู่ที่ 4	1,573 (X_4)	79
หมู่ที่ 5	1,576 (X_5)	80
หมู่ที่ 6	565 (X_6)	29
หมู่ที่ 7	667 (X_7)	33
หมู่ที่ 8	274 (X_8)	14
หมู่ที่ 9	268 (X_9)	13
หมู่ที่ 10	466 (X_{10})	27
รวม	7,439 (B)	378 (A)

2. จากผลลัพธ์กลุ่มตัวอย่างที่ได้ของแต่ละหมู่บ้านข้อ 1.2 นำมาจัดการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (sample random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก สาเหตุที่เลือกการสุ่มตัวอย่างแบบการจับฉลากนี้ คือ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบให้โอกาสเท่ากัน สามารถลดปัญหาความลำเอียงของข้อมูลได้มาก (มนัส สุวรรณ, 2544: 76) โดยมีขั้นตอนคือ

2.1 เขียนจำนวนบ้านเลขที่ทั้งหมดของจำนวนหลังคาเรือนในหมู่บ้านนั้น ๆ เช่น หมู่ที่ 1 มีจำนวนหลังคาเรือน 888 หลังคาเรือน เขียนฉลากจำนวน 888 ฉบับ

2.2 จากนั้นนำฉลากทั้ง 888 ฉบับ มาทำการจับฉลากให้ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ตามหลักการคำนวณทางสถิติ คือ จับให้ครบ 45 ฉบับ ซึ่งถือว่าบ้านเลขที่ที่ได้จับสุ่มตัวอย่างขึ้นมา นั้น คือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับแบบสอบถาม

2.3 ดำเนินการจับฉลากและแจกแบบสอบถามหมู่บ้านที่เหลือนตามลำดับ

2.4 การดำเนินการแจกแบบสอบถามแต่ละหมู่บ้านนั้น ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม ด้วยตนเอง

2.5 รายละเอียดของตำแหน่งหมู่บ้าน ตำแหน่งบ้านเลขที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยนำรายละเอียดมาจากแผนที่จัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ

2.6 กรณีที่สุ่มจับฉลากบ้านเลขที่ที่ไม่มีใครอยู่บ้าน ผู้วิจัยจะทำการจับฉลากอีกครั้งของหมู่บ้านเดิมเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามให้ครบตามจำนวน

3. การจัดกลุ่มสนทนากลุ่ม (focus group discussion) นั้น ผู้วิจัยได้เลือกผู้สนทนาจากกลุ่มตัวอย่าง 378 หลังคาเรือน ซึ่งการเลือกตัวอย่งนั้นผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางสำหรับการเลือกตัวอย่งคือ พิจารณาเลือกบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (homogeneous group) โดยดูที่วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย ตลอดจนลักษณะของประชากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูล (วาทีณี บุญชะลิกย์, 2541: 84-85) ในการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดกลุ่มคุณภาพรวมและทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้เลือกประชาชนจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการจัดกลุ่มจำนวน 10 คน เป็นชาย 5 คน หญิง 5 คน ปรากฏว่ามีผู้รับเชิญมาเข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 9 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (close ended) และคำถามปลายเปิด (open ended) โดยเนื้อหาคำถามแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งตามลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ

การจัดสนทนากลุ่มเป็นการสนทนากลุ่มแบบธรรมชาติ (group discussion) โดยที่ผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) ทำหน้าที่เป็นผู้คอยจุดประเด็นการสนทนาเพื่อเป็นการชักจูงใจให้บุคคลในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางในการสนทนาอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง และละเอียดที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ (ภาณี วงษ์เอก, 2541: 353-355) โดยมีเครื่องบันทึกเทปเป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก่อนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทบทวนเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้สำหรับการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยอย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง แล้วออกสำรวจการรับฟังข่าวสารจากประชาชนแต่ละหมู่บ้านในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะจนได้ข้อมูลครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำผลการสำรวจมาสร้างแบบสอบถามจนเสร็จสิ้น ต่อจากนั้นนำไปทำการทดสอบเครื่องมือโดยใช้วิธีวัด 2 แบบด้วยกันคือ

1. ทดสอบความตรงประเด็นและเนื้อหาของแบบสอบถาม (content validity) เพื่อเป็นความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือที่สร้างกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา

เพื่อให้ได้คำถามตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา สำนวนภาษา ลักษณะของข้อคำถาม และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 115) โดยนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และแก้ไขตามที่ประธานกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการที่ปรึกษาแนะนำ

2. ทดสอบความเชื่อถือได้ ใช้วิธีการวัดซ้ำ ซึ่งสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544: 250) กล่าวว่า เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดในการประเมินความเชื่อถือของการวัด คือ การวัดแล้ววัดซ้ำอีก โดยใช้มาตรวัดเดียวกันกับคนกลุ่มเดียวกันภายในระยะเวลาหนึ่ง จากนั้นดูความสัมพันธ์ระหว่างผลของการวัดทั้ง 2 ครั้ง ถ้ามีความสัมพันธ์กันสูง แสดงว่ามีค่าความเชื่อถือได้สูง ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามจำนวน 20 ชุดไปสอบถาม (pretest) กับกลุ่มที่มีลักษณะทางประชากรใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษา จากนั้น 1 สัปดาห์ผ่านไปได้นำแบบสอบถามชุดเดิมไปถามซ้ำอีกครั้ง ผลปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามตอบไปในทิศทางเดิมกับที่เคยตอบมาแล้ว จึงแสดงว่าแบบสอบถามเชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือในนามบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ถึงผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 10 หมู่บ้าน ตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ช่วยกันรวบรวมเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1.2.1 แจกแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

1.2.2 กรณีที่เจ้าของบ้านผู้ตอบแบบสอบถามไม่อยู่บ้าน ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยสอบถามบุคคลที่อยู่ในบ้านใกล้เคียงเพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวผู้ตอบแบบสอบถามว่าจะกลับมาบ้านเมื่อใด เวลาใด เมื่อได้ข้อมูลชัดเจนแล้วผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยก็กลับมาที่บ้านหลังเดิมนั้นอีกครั้งหนึ่ง

1.2.3 รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการที่วางไว้ และสรุปผลจากแบบสอบถาม

1.2.4 เมื่อผู้วิจัยได้ทราบผลข้อมูลจากแบบสอบถาม จึงนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายในระยะ 2 เดือน ก่อนจัดสนทนากลุ่ม การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1.2.4.1 เวลาดำเนินรายการ ดำเนินรายการทุกวัน ๆ ละประมาณ 20 – 30 นาที โดยดำเนินการในช่วงระหว่างเวลา 16.30 – 17.00 น.

1.2.4.2 ลักษณะรายการ ปรับปรุงการออกอากาศจากเดิมที่ไม่มีดนตรีบรรเลงหรือเพลงประจำรายการ โดยเปิดเพลงประจำรายการทั้งก่อนและหลังจบรายการทุกครั้ง ประมาณ 30 – 45 วินาที รวมทั้งเปิดเพลงคั่นระหว่างรายการ

1.2.4.3 ปรับปรุงการดำเนินรายการจากผู้ดำเนินการหญิง เป็นผู้ดำเนินรายการระหว่าง ชาย หญิง

1.2.4.4 รายการพิเศษ วันหยุดพิเศษ หรือวันสำคัญทางศาสนา ได้เชิญผู้ดำเนินการพิเศษ มาดำเนินรายการประมาณ 10 – 20 นาทีต่อครั้ง เช่น ตัวแทนเยาวชนตำบลแม่เหียะ มาดำเนินรายการเพื่อนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของเยาวชน หรือนิมนต์เจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ ในตำบลแม่เหียะ มาปาฐกถาให้กับพุทธศาสนิกชนในตำบลแม่เหียะ

2. การเก็บข้อมูลของการสนทนากลุ่มนั้น ก่อนทำการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามมาจัดกลุ่ม แล้วสรุปประเด็นข้อคิดเห็นที่น่าสนใจและสอดคล้องกับแนวทางที่ใช้สำหรับพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติมาใช้ในการสนทนากลุ่มจากการสนทนากลุ่มโดยมีผู้ช่วยวิจัย 2 คน ช่วยจดบันทึกและบันทึกเทปขณะสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences, SPSS for Windows) ในการประมวลผลเพื่อคำนวณค่าทางสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ได้นำมาจัดหมวดหมู่ข้อมูลแล้วสรุปเนื้อหาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย และแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย โดยศึกษาในพื้นที่ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยและวิจารณ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 378 คน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย แสดงในตาราง 4 ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าชาย คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.6 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.4

อายุ

กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 38.03 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.20 ปี มีอายุสูงสุด 76 ปี และอายุต่ำสุด 13 ปี เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3 อายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.6 อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.8 และมีอายุไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.9

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.6 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 20.4 การศึกษาระดับปริญญาตรี

คิดเป็นร้อยละ 19.0 การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 11.7 และการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.3

สถานภาพสมรส

กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมา มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 28.8 และสถานภาพหม้ายหรือหย่า คิดเป็นร้อยละ 6.9

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือเป็นลูกจ้างในบริษัทห้างร้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา มีอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 15.6 อาชีพนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.3 อาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 11.9 อาชีพแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 8.5 อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 1.8 และอื่น ๆ คือ อาชีพ หัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.3

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ย 5,541.03 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6,761.23 บาท หรือมีรายได้สูงสุด 50,000 บาทต่อเดือน รายได้ต่ำสุด 700.00 บาทต่อเดือน เมื่อจำแนกกลุ่มรายได้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ไม่เกิน 3,000 บาทมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 3,001-6,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รายได้ 9,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.9 และมีรายได้ระหว่าง 6,001-9,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 12.7

การติดตามข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างเคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย คิดเป็นร้อยละ 97.6 และไม่เคยติดตาม คิดเป็นร้อยละ 2.4

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะเป็นเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง หรือร้อยละ 44.4 และ 55.6 ตามลำดับ ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นจำนวนมาก และมีรายได้เฉลี่ย 5,541.03 บาทต่อเดือน จำนวนประชากรชายและหญิงใกล้เคียงกับรายงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ (2545: 2-6) ที่ระบุว่า ประชาชนในพื้นที่เป็นเพศชายร้อยละ

46.1 และเป็นเพศหญิง 53.9 รวมทั้งอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ คืออาชีพรับจ้าง รองลงมาคือ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และค้าขาย ตามลำดับ แต่ไม่มีรายงานเกี่ยวกับ รายได้ของ ประชาชนคงมีเฉพาะการอธิบายเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ที่สะท้อนให้เห็นว่า รายได้ของประชาชนในพื้นที่มีแนวโน้มลดลงและมีปัญหานี้สืบเนื่องกันมา ปัญหานี้สืบเนื่องมาจาก ผลกระทบของปัญหาวิกฤตของประเทศ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของ ประชาชนปรากฏว่าประชาชนเกือบทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ 97.6 มีโอกาสติดตามข่าวสารจาก หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในส่วนปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของ ประชาชน พบว่า ประชาชนมีอายุเฉลี่ย 38.03 ปี และมีการศึกษาไม่สูงนัก คือไม่เกินมัธยมศึกษา ตอนต้น กลุ่มคนเหล่านี้จะมีพฤติกรรมติดตามข่าวสารจากสื่อคล้ายคลึงกับการอธิบายของ กาญจนา แก้วเทพ (2542 อ้างใน กิตติยา จิตมั่นชัยธรรม, 2546: 33) ระบุว่าประชาชนอายุในวัยทำงาน จะมีการใช้สื่อหลายอย่างคือใช้สื่อออนไลน์และจะหันกลับมาใช้สื่อภายในบ้านอีก ส่วนประชาชนที่ มีการศึกษาไม่สูงแต่มีการติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย อาจเป็นเพราะ ประชาชนไม่ได้ศึกษาระดับสูงจึงต้องแสวงหาความรู้จากสื่อที่พอจะทำให้ได้ความรู้เพิ่มเติม ดัง ทฤษฎีการเลือกเปิดรับข่าวสารที่สรุปไว้ว่านอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคล เลือกรับสื่อ 4 ประการ คือ ความเหงา ความอยุ่รู้ อยากเห็น ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง และ ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชน องค์ประกอบด้านสังคมยังเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อ แรงผลักดันให้เลือกรับสื่อ อย่างไรก็ดีตามองค์ประกอบด้านสังคมนั้นมีหลายตัวแปร คือ เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา (รัตนา ภัทรธรากรานต์, 2539: 17-21)

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากรของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลแม่เหิยะ

(n = 378)		
ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	168	44.4
หญิง	210	55.6

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ไม่เกิน 20 ปี	45	11.9
21 – 30 ปี	74	19.6
31 – 40 ปี	88	23.3
41 – 50 ปี	100	26.4
51 ปีขึ้นไป	71	18.8
หมายเหตุ		
อายุเฉลี่ย = 38.03 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.20 ปี	
อายุสูงสุด = 76 ปี	อายุต่ำสุด = 13 ปี	
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	127	33.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	77	20.4
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	53	14.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	44	11.7
ปริญญาตรี	72	19.0
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.3
สถานภาพสมรส		
โสด	109	28.8
สมรส	243	64.3
หม้ายหรือหย่า	26	6.9

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน	144	38.1
ค้าขาย	59	15.6
นักเรียน นักศึกษา	58	15.3
ข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	45	11.9
แม่บ้าน	32	8.5
ธุรกิจส่วนตัว	32	8.5
เกษตรกร	7	1.8
อื่น ๆ (หัตถกรรม ข้าราชการบำนาญ ขายตรง)	1	0.3
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 3,000 บาท	144	38.1
3,001 – 6,000 บาท	126	33.3
6,001 – 9,000 บาท	48	12.7
9,001 บาทขึ้นไป	60	15.9
หมายเหตุ		
รายได้ต่อเดือนเฉลี่ย = 5,541.03 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 6,761.23 บาท	
รายได้ต่อเดือนสูงสุด = 50,000.00 บาท	รายได้ต่อเดือนต่ำสุด = 700.00 บาท	
การติดตามข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติ		
แบบไร้สาย		
เคยติดตาม	369	97.6
ไม่เคยติดตาม	9	2.4

สภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

ข้อมูลสภาพปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย จำนวน 369 คน ข้อมูลสภาพปัญหาการดำเนินงานประกอบด้วย สภาพปัญหาด้านเวลา การนำเสนอข่าวสาร เนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอ รูปแบบของการนำเสนอข่าวสาร ระบบของหอกระจายข่าว ความถี่ในการรับฟังข่าวสาร ลักษณะการรับฟังข่าวสาร และผลการรับฟังข่าวสาร ดังนี้

ด้านเวลาการนำเสนอข่าวสาร

สภาพปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านเวลาการนำเสนอข่าวสาร ตามความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 369 คน แสดงในตาราง 5 ดังนี้

ช่วงเวลาการนำเสนอข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า การนำเสนอข่าวสารของหอกระจายข่าวในปัจจุบัน ซึ่งกำหนดไว้ที่ช่วงเวลาประมาณ 16.30 น. คืออยู่แล้วจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมา เห็นว่าช่วงเวลานำเสนอข่าวสารนั้นเป็นช่วงเวลาที่ ไม่เหมาะสมเพราะอยู่ในช่วงเวลากลางวัน คิดเป็นร้อยละ 45.5 และเห็นว่าช่วงเวลานำเสนอข่าวสารไม่เหมาะสมเพราะเป็นช่วงเย็นเกินไป คิดเป็นร้อยละ 7.6

ระยะเวลาที่ใช้สำหรับนำเสนอข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากมีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการนำเสนอข่าวสารของหอกระจายข่าวในปัจจุบัน ประมาณ 20–30 นาที เหมาะสมคืออยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 76.2 รองลงมาเห็นว่าระยะเวลาสำหรับการนำเสนอข่าวสาร 20 – 30 นาทีนั้นสั้นเกินไป เท่ากับกลุ่มที่เห็นว่าใช้เวลานำเสนอ 20 – 30 นาทีนั้นนานเกินไป หรือความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 11.9

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการสอบถามถึงช่วงเวลาของการนำเสนอข่าวสารของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายในปัจจุบันซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะกำหนดไว้ช่วงเวลาประมาณ 16.30 น. กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในจำนวนใกล้เคียงกันสองกลุ่ม คือ กลุ่มแรกเห็นว่าเวลาที่กำหนดสำหรับการกระจายข่าวสารในปัจจุบันนี้เหมาะสมอยู่แล้ว ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าระยะเวลาเป็นช่วงกลางวันเป็นเวลาที่ ไม่เหมาะสมกับการติดตามข่าวสาร เกี่ยวกับช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ข่าวสารนั้น สมพร พรจันทร์ (2537: ข) ที่เห็นว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการเสนอข่าวสารนั้นควรจะเป็นช่วงเช้ามักกว่าตอนเย็น และกาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543: 325) กล่าวว่า ช่วงเวลาเช้าที่เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่คือ 6.00 – 8.00 น. เพราะเป็นช่วงก่อนออกไปทำงานของประชาชนในชุมชน

อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายนั้นจะไม่เหมือนกับช่วงเวลารายการวิทยุกระจายเสียง ที่สามารถเข้าถึงประชาชนผู้รับฟังได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ (รัตนภรณ์ สุวคนธ์, 2544: 63) ดังนั้นการจะทราบว่าผู้รับฟังพร้อมที่จะรับฟังรายการจากหอกระจายข่าวได้ ผู้จัดรายการควรทำการสำรวจและวิเคราะห์ว่าผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายมีโอกาสฟังรายการเวลาใดมากที่สุด เพื่อจะได้พิจารณาในการกระจายเสียงข่าวสารความรู้ให้ผู้รับฟังส่วนใหญ่ได้มีโอกาสรับฟังอย่างพร้อมเพรียงกัน สำหรับระยะเวลาที่ใช้สำหรับการนำเสนอข่าวสารของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันประมาณ 20–30 นาที กลุ่มตัวอย่างก็เห็นว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว สอดคล้องกับสมพร พรจันทร์ (2537: 36) ที่ให้ความเห็นว่าระยะเวลาที่ใช้สำหรับการเสนอข่าวสารที่เหมาะสมควรใช้เวลาในการนำเสนอประมาณ 30 นาที

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย
ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านเวลาการนำเสนอข่าวสาร

(n = 369)

สภาพปัญหาการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงเวลาการนำเสนอข่าวสาร (16.30 – 17.00 น.)		
คืออยู่แล้ว	173	46.9
ไม่เหมาะสมเพราะอยู่ในช่วงเวลากลางวัน	168	45.5
ไม่เหมาะสมเพราะอยู่ในช่วงเย็นเกินไป	28	7.6
ระยะเวลาที่ใช้นำเสนอข่าวสารใน (20 – 30 นาที)		
คืออยู่แล้ว	281	76.2
สั้นเกินไป	44	11.9
นานเกินไป	44	11.9

ด้านเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอ

สภาพปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอ ตามความคิดเห็นของประชาชนที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย จำนวน 369 คน แสดงในตาราง 6 ดังนี้

ความน่าสนใจของเนื้อหาข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมีความน่าสนใจคิดเป็นร้อยละ 85.6 และไม่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 14.4

ปริมาณข่าวสารของท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมีปริมาณข่าวสารของท้องถิ่นเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมา เห็นว่าข่าวสารท้องถิ่นน้อยเกินไป คิดเป็นร้อยละ 45.5 และเห็นว่านำเสนอข่าวสารท้องถิ่นมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 2.7

ปริมาณข้าวที่นำเสนอในแต่ละวัน

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปริมาณข้าวที่นำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมีจำนวนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาเห็นว่าปริมาณข้าวที่นำเสนอน้อยเกินไป คิดเป็นร้อยละ 40.4 และเห็นว่าปริมาณข้าวสารมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 2.2

การนำข้าวสารไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถนำข้าวสารที่ได้รับจากการนำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นร้อยละ 81.0 และเห็นว่าไม่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นร้อยละ 19.0

การได้รับความรู้จากข้าวสาร

กลุ่มตัวอย่างไม่แน่ใจว่าได้รับความรู้จากข้าวสารที่นำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาเห็นว่าได้รับความรู้จากข้าวสารมาก คิดเป็นร้อยละ 30.6 และได้รับความรู้น้อย คิดเป็นร้อยละ 12.7

วิจารณ์ผลการวิจัย

สภาพปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิระ ด้านเนื้อหาของข้าวสาร ปริมาณข้าวที่นำเสนอ ความสามารถในการนำข้าวสารที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและการได้รับความรู้จากข้าวสาร โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเนื้อหาของข้าวสารที่นำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมีความน่าสนใจ ทั้งข้าวสารและข่าวเกี่ยวกับท้องถิ่นที่นำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมีปริมาณเพียงพอ ส่วนข้าวสารที่ได้รับกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้แต่ในขณะนี้ไม่แน่ใจว่าได้รับความรู้จากข้าวสารหรือไม่ แสดงว่าการกระจายข้าวสารในระดับชุมชนด้วยสื่อหอกระจายข่าวช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้รับฟังได้เป็นอย่างดี หากข้าวสารนั้นมีสาระประโยชน์ที่ดีผู้รับฟังจะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ค่อนข้างดี ซึ่งแตกต่างจากการวิจัยของ จิรพรรณ โสมอินทร์ (2536 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, 2543: 326) ที่พบว่าผู้ที่นำข้าวสารไปใช้ประโยชน์มักเป็นกลุ่มผู้มีฐานะดีแต่ผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อันเนื่องมาจากไม่มีเงินลงทุนหรือไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าข้าวสารที่ได้รับฟังจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายนั้นเป็นทั้งข้าวสารทั่วไปและข้าวสารของท้องถิ่นหากข้าวสารนั้นมีเนื้อหาสาระที่ดีเพียงพอผู้รับฟัง

จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ค่อนข้างดี ดังสามารถอธิบายได้จากความคิดเห็นของ Berrigan (1979 อ้างใน กาญจนาก้าวเทพ, 2543: 51) ได้กล่าวไว้ว่า การสื่อสารชุมชนเป็นการสื่อสารที่คนในชุมชนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ทั้งเพื่อนำข่าวสารไปใช้ประโยชน์ เพื่อความรู้และหรือเพื่อความบันเทิง ส่วนสื่อสารชุมชนในการวิจัยครั้งนี้คือหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิระนำมาใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากจึงเชื่อว่าผู้รับฟังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นการแสดงถึงบทบาทของสื่อชุมชนสามารถช่วยพัฒนาเพื่อตอบสนองหน่วยเล็กในสังคม คือ ตอบสนองในระดับชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ นอกจากนี้ Windahl, et al. (1992 อ้างใน กาญจนาก้าวเทพ และคณะ, 2543: 50) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อชุมชนไว้ว่า มีหน้าที่พื้นฐานคือการให้ข้อมูลข่าวสาร หากสื่อชุมชนให้ข่าวสารเป็นไปอย่างรอบด้านผู้ร่วมกระบวนการทุกคนจึงได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ เพื่อยกระดับความเข้าใจและความรู้ในเรื่องการและทักษะการถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นก่อให้เกิดกิจการพัฒนาชุมชนได้อีกทางหนึ่ง บุพพัณฑ์ สัมฤทธิ์ และคณะ (2533: 28) ก็พบในทำนองเดียวกันว่า ประชาชนได้รับความรู้เพราะชุมชนมีการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินงานหอกระจายข่าวสารเกิดประโยชน์ที่สูงสุดภายใต้การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐเข้าไปสนับสนุนด้านความรู้ข่าวสารต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิระ ด้านเนื้อหาของข่าวสารที่น่าสนใจ

(n = 369)		
ด้านเนื้อหาของข่าวสารที่น่าสนใจ	จำนวน	ร้อยละ
ความน่าสนใจของเนื้อหาข่าวสาร		
น่าสนใจ	316	85.6
ไม่น่าสนใจ	53	14.4
ปริมาณข่าวสารของท้องถิ่น		
น้อยเกินไป	168	45.5
เพียงพอ	191	51.8
มากเกินไป	10	2.7

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
ปริมาณข่าวสารที่นำเสนอแต่ละวัน		
น้อยเกินไป	149	40.4
เพียงพอ	212	57.4
มากเกินไป	8	2.2
การนำข่าวสารไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน		
นำไปปรับใช้ได้	299	81.0
ไม่สามารถนำไปปรับใช้ได้	70	19.0
การได้รับความรู้จากข่าวสาร		
ได้รับความรู้มาก	113	30.6
ไม่แน่ใจ	209	56.7
ได้รับความรู้น้อย	47	12.7

ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร

รูปแบบการนำเสนอข่าวสาร ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย จำนวน 369 คน แสดงในตาราง 7 ดังนี้

การดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการดำเนินรายการของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายมีความน่าสนใจมากกว่ากลุ่มที่เห็นว่าไม่น่าสนใจ คือ เห็นว่าการดำเนินรายการมีความน่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 77.2 และไม่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 22.8

การกระตุ้นความสนใจด้วยการเปิดเพลงก่อนนำเสนอ

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 67.5 เห็นว่า การเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวช่วยกระตุ้นให้ผู้รับฟังสนใจรับฟังข่าวสาร รองลงมา ร้อยละ 25.2 ไม่แน่ใจว่าช่วยกระตุ้นให้ผู้รับฟังสนใจรับฟังข่าวสาร และร้อยละ 7.3 เห็นว่าการเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวสารไม่ช่วยกระตุ้นความสนใจ

การกระตุ้นความสนใจโดยการอ่านข่าว

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 43.9 ไม่แน่ใจว่าการนำเสนอข่าวสารด้วยวิธีการอ่านเพียงอย่างเดียวช่วยกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความสนใจรับฟังหรือไม่ รองลงมา ร้อยละ 32.3 เห็นว่าการอ่านข่าวเพียงอย่างเดียวไม่ช่วยกระตุ้นให้ผู้รับข่าวสารเกิดความสนใจ และร้อยละ 23.8 เห็นว่าช่วยกระตุ้นให้ผู้สนใจรับฟังข่าวสาร

การนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 69.4 เห็นว่าการนำเสนอข่าวสารของผู้ดำเนินรายการในปัจจุบันคืออยู่แล้ว รองลงมา ร้อยละ 22.3 เห็นว่าผู้ดำเนินรายการพูดเร็วเกินไป และร้อยละ 8.4 เห็นว่าผู้ดำเนินรายการพูดช้าเกินไป

วิจารณ์ผลการวิจัย

ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสารกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการดำเนินรายการในปัจจุบันมีความน่าสนใจ การเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวจะช่วยกระตุ้นให้ผู้รับฟังสนใจรับฟังข่าวสารการนำเสนอข่าวสารด้วยวิธีการอ่านเพียงอย่างเดียวจะสามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความสนใจรับฟังในขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 25.2 ไม่แน่ใจว่าจะช่วยกระตุ้นความสนใจรับฟังข่าวสารของผู้รับข่าวสารด้วยการเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวสารหรือไม่ ความน่าสนใจของการกระจายข่าวสารของหอกระจายข่าวไร้สายอัตโนมัติด้วยการเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวนั้นอาจเป็นเพราะการเปิดเพลงก่อนนำเสนอรายการเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนทราบว่าข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่ต้องการนำเสนอให้แก่ประชาชนกำลังจะเริ่มขึ้นแล้ว เป็นการกระตุ้นการตั้งใจรับฟังของประชาชนในพื้นที่ กระตุ้นความสนใจให้ประชาชนรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวไร้สายอัตโนมัติด้วยการเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวนั้น สอดคล้องกับการวิจัยของลัดดารัตน์ เลิศลักษณ์วัฒน์ (2546: 50) พบว่าประชาชนต้องการให้เปิดเพลงอย่างน้อย 1 รอบ เป็นเพลงใดก็ได้ก่อนการประกาศข้อมูลข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน การเปิด

เพลงก่อนประกาศว่านั่นประชาชนเห็นว่าจะช่วยกระตุ้นให้ชาวบ้านตั้งใจฟังและรับรู้ข่าวสารไปพร้อม ๆ กัน

อย่างไรก็ตามการเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวสารตามรูปแบบที่กลุ่มตัวอย่างต้องการนั้นอาจจะไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดสำหรับการโน้มน้าวให้ประชาชนติดตามรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ดังที่กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543: 328) กล่าวว่า ผู้รับฟังส่วนใหญ่ต้องการให้นำเสนอข่าวแล้วมีบันทึกสอแทรก แต่จะสามารถโน้มน้าวให้ประชาชนสนใจหรือไม่ขึ้นอยู่กับบทวิทยุที่มีเนื้อหาโน้มน้าวชักชวนให้ผู้รับฟังต้องการรับฟังดีเพียงพอหรือไม่ บทวิทยุที่มีการโน้มน้าวดีจะให้ผลดีกว่าการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้รับฟังอย่างเดียว ส่วนรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถช่วยโน้มน้าวให้ประชาชนหันมาสนใจติดตามรับฟังข่าวสารจากสื่อของชุมชนนั้น สมพร พรจันทร์ (2537: ข) และปาริชาติ สายธนู [2534: (1)] พบว่า ควรนำเสนอด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจกับผู้รับฟังรายการได้มาก คือ การเชิญ เจ้าหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่พูดมาให้ความรู้เพิ่มเติมหรือสนทนาในรายการด้วย ตัวอย่างเช่น เชิญเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลและเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขมาสนทนาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องสุขภาพอนามัย และจัดให้มีผู้ดำเนินรายการ 2 คน ส่วนการเปิดเพลงคั่นระหว่างรายการนั้นทั้งสองงานวิจัยมีข้อค้นพบไม่สอดคล้องกัน มีเฉพาะการวิจัยของสมพร พรจันทร์ (2537: ข) เท่านั้นที่พบว่า การเปิดเพลงคั่นระหว่างรายการนั้นมีอิทธิพลอยู่บ้างแต่ก็ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้รับฟัง

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร

(n = 369)

ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินรายการ		
น่าสนใจ	285	77.2
ไม่น่าสนใจ	84	22.8

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
การเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวสาร		
ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ	249	67.5
ไม่แน่ใจ	93	25.2
ไม่ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ	27	7.3
การกระตุ้นความสนใจด้วยวิธีการอ่าน		
ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ	88	23.8
ไม่แน่ใจ	162	43.9
ไม่ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ	119	32.3
การนำเสนอข่าวสาร		
พูดเร็วจนฟังไม่ทัน	82	22.2
ดีแล้ว	256	69.4
พูดซ้ำเกินไป	31	8.4

ด้านอื่น ๆ ของหอกระจายข่าว

ระบบของหอกระจายข่าว ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย จำนวน 369 คน แสดงในตาราง 8 ดังนี้

ด้านระบบของหอกระจายข่าว

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 67.8 เห็นว่าระบบของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายในขณะนี้การรับฟังได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ รองลงมา ร้อยละ 62.1 เห็นว่าระบบสัญญาณไม่ชัดเจน ร้อยละ 36.6 เห็นว่ามีเสียงแทรกขณะนำเสนอข่าวสาร ร้อยละ 17.3 เห็นว่ามีเสียงดังเกินไป และร้อยละ 6.5 มีความเห็นอื่น ๆ

ความถี่ในการรับฟังข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 58.0 มีความถี่ไม่แน่นอนสำหรับการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติ หรือติดตามรับฟังตามความสะดวก รองลงมา ร้อยละ 20.9 มีความถี่สำหรับการรับฟังทุกวัน ร้อยละ 11.6 มีความถี่สำหรับการรับฟัง 4 – 5 วันต่อสัปดาห์ และร้อยละ 9.5 รับฟังวันเว้นวัน

ลักษณะการรับฟังข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 53.9 รับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ร้อยละ 24.9 รับฟังเฉพาะช่วงที่เห็นว่าข่าวที่กำลังนำเสนอน่าสนใจ ร้อยละ 17.9 รับฟังตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการกระจายเสียงในแต่ละครั้ง และร้อยละ 3.3 มีลักษณะการรับฟังอื่น ๆ

ผลการรับฟังข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 72.1 รับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายได้ไม่ค่อยชัดเจน และร้อยละ 27.9 รับฟังข่าวสารได้ชัดเจน

วิจารณ์ผลการวิจัย

ด้านระบบการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย กลุ่มตัวอย่างที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายกล่าวว่าการรับฟังไม่สามารถรับฟังได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ระบบสัญญาณไม่ชัดเจน คือ จะมีเสียงแทรกขณะนำเสนอข่าวสาร แสดงว่าปัญหาเชิงระบบสัญญาณเกิดขึ้นจากความไม่สมบูรณ์ของคลื่นวิทยุจากแหล่งต้นกำเนิดกระจายไปสู่แหล่งรับ กล่าวคือ สภาพโดยทั่วไปของหอกระจายข่าวนั้นประกอบด้วยลำโพงกระจายเสียงตั้งอยู่ตามจุดต่าง ๆ ที่กำหนด ส่วนเครื่องถ่ายทอดสัญญาณนั้นอาจตั้งอยู่บนแหล่งทำการใดแหล่งหนึ่งที่ชัดเจนจุดการส่งสัญญาณเสียงระหว่างจุดกำเนิดจะต้องมีอุปกรณ์ช่วยทำให้เกิดเสียงเพื่อให้คนในชุมชนหมู่บ้านทั้งหมดได้รับฟัง (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 319) แต่หอกระจายข่าวระบบไร้สายเป็นระบบส่งสัญญาณคล้ายวิทยุกระจายเสียงอาศัยคลื่นความถี่วิทยุที่ตรงกันทั้งเครื่องส่งและเครื่องรับซึ่งเป็นลำโพงตั้งกระจายอยู่ทั่วตำบล แต่ข้อจำกัดของคลื่นวิทยุก็คือ ปัญหาการสอดแทรกจากสัญญาณไฟฟ้าอื่นที่มีความถี่ใกล้เคียงกัน การถูกเบี่ยงเบนสัญญาณด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น หรือการถูกบดบังด้วยอาคารสูงทำให้คลื่นไม่สามารถทะลุทะลวงผ่านไปยังแหล่งลำโพงรับ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.1 ระบุว่ารับฟังได้ไม่ชัดเจน ทำให้กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งระบุว่ารับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวไร้สายแบบอัตโนมัติไม่ค่อยแน่นอน และกลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งรับฟังข่าวสาร

จากหออกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายอย่างต่อเนื่อง จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ระบุปัญหา สัญญาณเสียงไม่ชัดเจนในการวิจัยครั้งนี้พบว่ามีความสูงมากเมื่อเทียบกับการวิจัยของลัดดาร์ตัน เลิศลักษณ์วัฒน์ (2546: 53) ซึ่งพบว่าประชาชนในหมู่บ้านที่ใช้หออกระจายข่าวระบบปกติ คือ ใช้ สายไฟฟ้าเป็นสื่อสัญญาณไปยังจุดกระจายเสียง เพียงร้อยละ 31 เท่านั้นที่กล่าวว่าสัญญาณเสียง ของหออกระจายข่าวไม่ชัดเจน

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับหออกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายนั้น อาจเป็นเพราะสภาพของ เทคโนโลยีเครื่องเสียงชนิดนี้ที่ยังไม่สามารถกำจัดปัญหาการรบกวนสัญญาณจากแม่เหล็กหรือ สัญญาณไฟฟ้าอื่น ๆ ประกอบกับสภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะเป็นพื้นที่สภาพ กึ่งชุมชนเมือง จึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการนำเทคโนโลยีระบบสัญญาณต่าง ๆ มาใช้ค่อนข้างมาก เช่น สัญญาณวิทยุกระจายเสียง สัญญาณคลื่นโทรศัพท์เคลื่อนที่ (โทรศัพท์มือถือ) สัญญาณของ องค์การโทรศัพท์ หรือสัญญาณอื่น ๆ ของหน่วยงานราชการที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการให้บริการ ประชาชน รวมทั้งสภาพของพื้นที่ในปัจจุบันมีตึกหรือสิ่งก่อสร้างที่สูงใกล้เคียงกับเสาลำโพงรับ สัญญาณทำให้สัญญาณถูกลดทอดประสิทธิภาพไปค่อนข้างมาก ปัญหาในลักษณะนี้กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543: 64) ระบุว่าปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของเทคโนโลยี โดย เสนอแนะให้ชุมชนเลือกใช้เทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนา เพราะสื่อที่ดีที่สุดนั้นต้อง เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดทางเทคนิคแม้บางครั้งอาจจะมีราคาสูงกว่าปกติก็ตาม ชุมชนต้อง เลือกสื่อที่เรียบง่าย เหมาะสมกับระดับของงาน และสภาพความเป็นจริงของชุมชน รวมทั้งต้องให้ ความสำคัญกับปัจจัยอื่น คือ โอกาสในการเข้าถึงสื่อ (accessibility) ความรวดเร็ว (immediacy) และ ความยืดหยุ่น (flexibility)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของสภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย
ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านอื่น ๆ

(n = 369)		
ความต้องการพัฒนา	จำนวน	ร้อยละ
ด้านระบบของหอกระจายข่าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รับฟังได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่	250	67.8
ระบบสัญญาณไม่ชัดเจน	229	62.1
มีเสียงแทรก	135	36.6
เสียงดังเกินไป	64	17.3
อื่น ๆ	24	6.5
ความถี่ในการรับฟังข่าวสาร		
ฟังทุกวัน	77	20.9
ฟัง 4 – 5 วันต่อสัปดาห์	43	11.6
ฟังวันเว้นวัน	35	9.5
แล้วแต่สะดวก	214	58.0
ลักษณะการรับฟังข่าวสาร		
รับฟังตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการกระจายเสียง	66	17.9
รับฟังเฉพาะข่าวสารที่น่าสนใจ	92	24.9
รับฟังอย่างต่อเนื่อง	199	53.9
อื่น ๆ	12	3.3
ผลการรับฟังข่าวสาร		
รับฟังชัดเจน	103	27.9
รับฟังไม่ชัดเจน	266	72.1

ความต้องการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

ความต้องการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของกลุ่มตัวอย่างที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย จำนวน 369 ราย แสดงในตาราง 9 ดังนี้

เวลาที่ต้องการให้ออกอากาศ

กลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้ออกอากาศข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายในช่วงเย็นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.4 รองลงมา ต้องการให้ออกอากาศในช่วงเช้า คิดเป็นร้อยละ 11.7 ต้องการให้ออกอากาศในช่วงอื่น ๆ (ช่วงค่ำ และช่วงเช้ามืดของแต่ละวัน) คิดเป็นร้อยละ 3.5 และต้องการให้ออกอากาศในช่วงเย็น คิดเป็นร้อยละ 2.4

เหตุผลในการติดตามข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างต้องการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายด้วยเหตุผลต้องการทราบความเคลื่อนไหวข่าวสารของท้องถิ่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.4 รองลงมา เห็นว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว คิดเป็นร้อยละ 44.4 การนำเสนอข่าวสารที่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 40.4 มีข่าวสารที่หลากหลายมานำเสนอ คิดเป็นร้อยละ 23.3 มีวิธีการนำเสนอข่าวสารดี คิดเป็นร้อยละ 17.1 บำนาญติดกับจุดตั้งลำโพงของหอกระจายข่าว คิดเป็นร้อยละ 16.8 และเห็นว่าสามารถรับฟังได้ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 11.4

ลักษณะของข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.0 รองลงมา ข่าวสารเกี่ยวกับท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 65.9 ข่าวประชาสัมพันธ์ของราชการ คิดเป็นร้อยละ 58.5 ข่าวสิ่งแวดล้อม คิดเป็นร้อยละ 54.2 ข่าวอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 46.9 ข่าวการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.6 ข่าวการเมือง คิดเป็นร้อยละ 37.9 ข่าวเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 35.0 ข่าววัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 29.5 ข่าวศาสนา คิดเป็นร้อยละ 22.0 และข่าวเพื่อชาวเกษตร คิดเป็นร้อยละ 20.6

รูปแบบของรายการ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการนำเสนอข่าวสารด้วยการแจ้งรายการข่าวให้ผู้รับฟังทราบล่วงหน้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมา ต้องการให้เปิดโอกาสแก่ผู้รับฟังมีโอกาสแจ้ง

ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 53.4 มีเพลงประจำก่อนเสนอข่าว คิดเป็น ร้อยละ 36.9 เปิดรับสายโทรศัพท์ร่วมรายการ คิดเป็นร้อยละ 35.2 มีผู้ดำเนินรายการมากกว่า 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.5 เชิญวิทยากรมาร่วมสนทนา คิดเป็นร้อยละ 28.2 มีเพลงคั่นระหว่างข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.3 การสัมภาษณ์แหล่งข่าว คิดเป็นร้อยละ 20.6 และการถ่ายทอดคนนอกสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 10.8

วิจารณ์ผลการวิจัย

ด้านความต้องการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของประชาชนที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ ต้องการให้ออกอากาศข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายในช่วงเย็นมากกว่าเวลาอื่น ซึ่งแตกต่างจากความคิดเห็นของนักวิชาการบางคนเคยระบุว่า ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับสื่อในชุมชน คือ ช่วงเช้า (สมพร พรจันทร์, 2537: ข) โดยเฉพาะในช่วงเวลา 6.00 – 8.00 น. (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 325) หรือในช่วงเวลาประมาณ 0.600 – 07.00 น. (วิริยะ คล้ายแดง, 2535: ค-ง) ทั้งนี้เป็นเพราะชุมชนที่นักวิชาการกล่าวถึงเป็นชุมชนสังคมเกษตรกรรมและค่อนข้างอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง ในขณะที่ตำบลแม่เหียะประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมา คือ รับราชการ รัฐบาลกิจ ค่าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว และประกอบอาชีพเกษตรกรรมจำนวนน้อย ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการติดตามรับฟังข่าวสารแตกต่างออกไปจากผลการวิจัยอื่น ๆ

ส่วนการติดตามด้านเนื้อหาหรือข่าวสารที่น่าสนใจนั้น กลุ่มตัวอย่างต้องการรับฟังข่าวสารด้วยเหตุผลสำคัญคือ ต้องการทราบความเคลื่อนไหวข่าวสารของท้องถิ่น รองลงมาต้องการติดตามข่าวซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัว ข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างต้องการฟังมากที่สุดคือข่าวเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย รองลงมา คือ ข่าวสารของท้องถิ่น จึงน่าสนใจว่าประชาชนในตำบลแม่เหียะให้ความสนใจกับภาวะสุขภาพค่อนข้างสูง ทั้งนี้เป็นเพราะในช่วงปี 2546 เป็นปีที่มีการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือรู้จักกันในชื่อโรคซาร์ส (severe acute respiratory syndrome: SARS) ทำให้ประชาชนทั่วโลกต่างตระหนกกับการแพร่ระบาดของโรคค่อนข้างมาก ปลายปีเดียวกันถึงช่วงต้นปี 2547 ก็มีข่าวสารการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกโดยเฉพาะไก่และเป็ด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในตำบลแม่เหียะต้องการให้หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเผยแพร่ข่าวสารด้านการสาธารณสุข สอดคล้องกับกาญจนา แก้วเทพ (2543 อ้างใน กิตติยา จิตมั่นชัยธรรม, 2546: 49) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกลจักรสำคัญตัวหนึ่งในการให้ความรู้และความเข้าใจเพื่อการมีสุขภาพที่ดีขึ้น โดยเฉพาะความรู้ในเชิงป้องกันและการพึ่งพาตนเอง

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของความต้องการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติ
แบบไร้สาย ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ด้านอื่น ๆ

(n = 369)

ความต้องการรับฟังข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
เวลาที่ต้องการให้ออกอากาศ		
ช่วงเช้า	43	11.7
ช่วงเวลากลางวัน	9	2.4
ช่วงเย็น	304	82.4
อื่น ๆ	13	3.5
เหตุผลในการติดตามข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เป็นข่าวความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น	282	76.4
เป็นเรื่องใกล้ตัว	164	44.4
มีการนำเสนอข่าวสารที่น่าสนใจ	149	40.4
มีข่าวสารที่หลากหลาย	86	23.3
วิธีการนำเสนอดี	63	17.1
บ้านอยู่ติดกับหอกระจายข่าว	62	16.8
มีเสียงชัดเจน	42	11.4
ลักษณะข่าวสารที่ต้องการรับฟัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ข่าวสุขภาพอนามัย	251	68.0
ข่าวท้องถิ่น	243	65.9
ข่าวประชาสัมพันธ์ของราชการ	216	58.5
ข่าวสิ่งแวดล้อม	200	54.2
ข่าวอาชีพ	173	46.9
ข่าวการศึกษา	146	39.6
ข่าวการเมือง	140	37.9
ข่าวเศรษฐกิจ	129	35.0

ตาราง 9 (ต่อ)

ความต้องการรับฟังข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
ข่าววัฒนธรรม	109	29.5
ข่าวศาสนา	81	22.0
ข่าวเพื่อชาวเกษตร	76	20.6
รูปแบบการดำเนินรายการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
แจ้งรายการข่าวให้ผู้รับฟังทราบล่วงหน้า	207	56.1
เปิดโอกาสให้ผู้ฟังแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์	197	53.4
มีเพลงประจำก่อนเสนอข่าว	136	36.9
เปิดรับสายโทรศัพท์ร่วมรายการ	130	35.2
มีผู้ดำเนินรายการมากกว่า 1 คน	105	28.5
เชิญวิทยากรร่วมสนทนา	104	28.2
มีเพลงคั่นระหว่างข่าว	97	26.3
การสัมภาษณ์แหล่งข่าว	76	20.6
การถ่ายทอดนอกสถานที่	40	10.8

แนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

ความคิดเห็นของประชาชนที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย จำนวน 369 ราย แสดงในตาราง 10 ถึงตาราง 13 ดังนี้

แนวทางในการพัฒนาด้านเนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายด้านเนื้อหาด้วยการนำเสนอโครงการพัฒนาตำบลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ

67.2 รองลงมา ต้องการเนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมายชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 64.0 เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 58.0 การพยากรณ์อากาศ คิดเป็นร้อยละ 55.3 การปกครองท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 47.2 รายการที่เน้นย้ำเพื่อปลูกจิตสำนึกแก่เด็ก ๆ คิดเป็นร้อยละ 45.8 การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 39.8 อันตรายที่ได้รับจากสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 38.5 วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสมัยใหม่ คิดเป็นร้อยละ 34.1 คติสอนใจท้ายรายการ คิดเป็นร้อยละ 30.6 สิทธิทำกินในที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 29.8 รายการประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 26.8 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.6

วิจารณ์ผลการวิจัย

ด้านแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของกลุ่มตัวอย่างที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ เห็นว่าเนื้อหาสาระของข่าวที่นำมาเสนอควรเป็นข่าวสารเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาตำบลมากกว่าเรื่องอื่น ๆ รองลงมาควรเป็นข่าวเกี่ยวกับการใช้กฎหมายชาวบ้าน สถานการณ์ที่เกิดขึ้นและน่าสนใจ การพยากรณ์อากาศ การปกครองท้องถิ่น การปลูกจิตสำนึกให้กับเด็ก ๆ การอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้าน เป็นต้น ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนในตำบลแม่เหียะเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะมีโครงการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละปีหลายโครงการในแต่ละโครงการแม้จะมีผลดีแก่ประชาชนแต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น การขยายผิวถนนในหมู่บ้าน และการขยายระบบประปาในชุมชน เป็นต้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นความต้องการทางด้านเนื้อหาของประชาชนที่ต้องการได้รับจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ความต้องการด้านข่าวสารดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างมีความสอดคล้องกับการอธิบายของ เลอสิทธิ์ สายแก้วมา (2536 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 325) ซึ่งเห็นว่าความต้องการข่าวสารของประชาชนจากหอกระจายข่าวนั้นจะเป็นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกับภาวะความเป็นอยู่ของประชาชนผู้รับฟังเป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้าผู้รับข่าวสารเป็นเกษตรกร ก็จะนิยมรับข่าวสารเกษตรกรรม โดยให้เหตุผลประกอบว่า หอกระจายข่าวเป็นสื่อท้องถิ่นที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายไม่กว้างขวางนัก ดังนั้นการจัดสรรเนื้อหาข่าวสารให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจึงน่าจะเป็นไปได้สูง วิริยะ คล้ายแดง (2535: ค-ง) แนะนำว่าสื่อชุมชนควรจะนำเสนอข่าวทั่วไปที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนทราบรายละเอียดอย่างทั่วถึง อุษา จันทร์ประภาส (2534: ค-ง) เสนอแนะว่าควรเป็นข่าวที่ให้ความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ด้านอาชีพ การทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน และควรเป็นรายการที่มีข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน อย่างไรก็ตามการพัฒนาด้านเนื้อหาของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายที่ดี จีรพรรณ

โสมอินทร์ (2536 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 324) และเลอสิทธิ์ สายแก้วมา (2536 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 324) ได้เสนอแนวทางว่าควรทำการสำรวจความต้องการของประชาชนต่อการรับข่าวสารจากหอกระจายข่าว และเสนอข่าวสารให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนผู้รับฟัง

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวสารอัตโนมัติแบบไร้สาย
ด้านเนื้อหา

(n = 369)		
แนวทางการพัฒนาด้านเนื้อหา	จำนวน	ร้อยละ
โครงการพัฒนาตำบล	248	67.2
ความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมายชาวบ้าน	236	64.0
เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่น่าสนใจ	214	58.0
การพยากรณ์อากาศ	204	55.3
การปกครองท้องถิ่น	174	47.2
รายการที่เน้นย้ำเพื่อปลูกจิตสำนึกแก่เด็ก ๆ	169	45.8
การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน	147	39.8
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่	126	34.1
คดีสอนใจท้ายรายการ	113	30.6
สิทธิทำกินในที่ดิน	110	29.8
รายการประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น	99	26.8
อื่น ๆ	17	4.6

หมายเหตุ: ตอบได้หลายข้อ

แนวทางในการพัฒนาด้านเวลาสำหรับนำเสนอรายการข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายด้านเวลาคือต้องการให้นำเสนอรายการข่าวสารแต่ละครั้งประมาณ 16–30 นาที มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.7 รองลงมา ต้องการให้ใช้เวลานำเสนอรายการข่าว 31–45 นาที คิดเป็น

ร้อยละ 25.2 ใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที คิดเป็นร้อยละ 21.7 ใช้เวลา 46–60 นาที คิดเป็นร้อยละ 4.3 และใช้เวลาเกินกว่า 60 นาที คิดเป็นร้อยละ 1.4

วิจารณ์ผลการวิจัย

ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ต้องการให้เสนอข่าวครั้งละประมาณ 16-30 นาที แสดงว่าความพึงพอใจในการติดตามรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของประชาชนในตำบลแม่เหิยะแต่ละครั้งไม่นานนัก ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนในตำบลแม่เหิยะส่วนใหญ่มีภาระงานจากการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นอาชีพต้องออกไปปฏิบัติงานนอกบ้าน เมื่อกลับมาบ้านก็ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ในบ้านทำให้มีเวลาสำหรับการติดตามรับฟังรายการข่าวในแต่ละวันไม่นานนัก เกี่ยวกับระยะเวลาสำหรับการนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อชุมชนนั้น กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543: 325) ได้อธิบายว่าช่วงเวลาที่นำเสนอข่าวสารควรสอดคล้องกับแบบแผนวิถีชีวิตของผู้รับฟัง ดังนั้นการกระจายข่าวสารของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายต้องคำนึงถึงเรื่องนี้เช่นกัน พื้นที่ตำบลแม่เหิยะเป็นพื้นที่กึ่งชนบทกึ่งเขตเมือง และไม่ใช่สังคมเกษตรกรรม ดังนั้นจึงเป็นกลุ่มที่ทำงานต้องรีบออกนอกบ้านตั้งแต่เช้าและกลับเข้ามาถึงบ้านในช่วงเย็น ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการรับฟังข่าวสารจึงไม่ยาวนานนัก ผลการวิจัยระยะเวลาที่ใช้สำหรับการรับฟังข่าวสารของประชาชนในตำบลแม่เหิยะ ไม่แตกต่างจากชุมชนอื่น ดังพบได้จากการวิจัยของสมพร พรจันทร์ (2537: ข) ที่พบว่าประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการให้หอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน เผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขฐานโดยใช้ระยะเวลาในการนำเสนอแต่ละเรื่องประมาณ 15-30 นาที การวิจัยของลัดดารัตน์ เลิศลักษณ์วัฒน์ (2546: 53) พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านพระเจ้านั่งโก้น ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เห็นว่าเวลาสำหรับการกระจายเสียงของหอกระจายข่าวในหมู่บ้านควรใช้เวลา 15 – 30 นาที แต่การวิจัยของวิริยะ คล้ายแดง (2535: ค-ง) พบว่า เกษตรกรในจังหวัดลำพูนต้องการให้กระจายเสียงตามสายของชุมชนเพียง 5-10 นาทีเท่านั้น ผลการวิจัยทั้งสามแสดงให้เห็นว่าทุกสังคมทั้งสังคมเกษตร และสังคมเมืองต่างต้องการใช้เวลาสำหรับการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวไม่เกิน 30 นาที

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวสารอัตโนมัติแบบไร้สาย
ด้านเวลาสำหรับการนำเสนอข่าวสาร

(n = 369)

แนวทางการพัฒนาด้านเวลาเสนอข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 15 นาที	80	21.7
16 – 30 นาที	176	47.7
31 – 45 ปี	93	25.2
46 – 60 ปี	16	4.3
เกินกว่า 60 นาที	4	1.4

แนวทางในการพัฒนาด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร

1. รูปแบบข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะพัฒนารูปแบบข่าวสาร โดยต้องการให้นำเสนอข่าวสารในลักษณะบทความที่ชาวบ้านควรรู้ คิดเป็นร้อยละ 79.7 รองลงมา ต้องการให้นำเสนอข่าวสารลักษณะการรับเรื่องราวร้องทุกข์ให้ อ.บ.ต. ดำเนินการแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 70.5 บทความที่น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 47.2 รายการธรรมะเพื่อชีวิต คิดเป็นร้อยละ 36.3 อภิปรายเพื่อการรณรงค์กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างสั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 19.0 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 5.7

2. ภาษาที่ใช้สำหรับการนำเสนอรายการ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายใช้ภาษาคำเมืองสำหรับการนำเสนอรายการข่าวสารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.6 รองลงมา ต้องการให้ผู้จัดรายการพูดด้วยความกระชับโดยด้วยข้อความสั้น ๆ คิดเป็นร้อยละ 48.5 ต้องการให้ใช้ภาษาไทยกลาง คิดเป็น ร้อยละ 42.5 ไม่ควรใช้ศัพท์วิชาการ คิดเป็นร้อยละ 23.0 ไม่ควรใช้ภาษาอังกฤษบ่อย คิดเป็นร้อยละ 21.1 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.7

3. ลักษณะการนำเสนอข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายด้านลักษณะการนำเสนอข่าวสารให้คล้ายกับการพูดตามปกติ คิดเป็นร้อยละ 64.5 รองลงมา ต้องการให้ใช้วิธีอ่านเหมือนข่าว คิดเป็นร้อยละ 25.7 ใช้เพลงประกอบระหว่างการ

นำเสนอรายการ คิดเป็นร้อยละ 19.8 ต้องการให้มีเพลงประจำรายการ คิดเป็นร้อยละ 19.0 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.7

วิจารณ์ผลการวิจัย

การที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้นำเสนอข่าวสารเป็นบทความที่ชาวบ้านควรรู้มากที่สุด ใช้ภาษาคำเมืองในขณะดำเนินรายการ และพูดคุยตามปกติมากกว่าที่จะใช้การอ่านอย่างเดียว อีกทั้งต้องการให้นำเสนอบทความที่มีสาระความรู้ และใช้ภาษาคำเมือง ให้เหมือนกับการพูดคุยกันตามปกติ เป็นเพราะประชาชนในตำบลแม่เหียะส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในพื้นที่มากกว่าเป็นบุคคลภายนอกโยกย้ายเข้ามาอยู่ใหม่จึงมีความคุ้นเคยกับวิธีการสื่อสารด้วยภาษาคำเมืองและในขณะเดียวกับการรับฟังข่าวสารก็ต้องการข่าวสารที่ได้ความรู้เหมาะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ความต้องการด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างในตำบลแม่เหียะ มีความคล้ายคลึงกับชุมชนอื่นในจังหวัดเชียงใหม่ ดังกรณีงานวิจัยของรัตนกรณ สุวคนธ์ (2544: 81) พบว่า ประชาชนต้องการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงจากผู้จัดรายการที่พูดมีเนื้อหาสาระไม่น่าเบื่อเพียงอย่างเดียว วิริยะ คล้ายแดง (2535: ค-ฉ) พบว่า กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดลำพูนต้องการเนื้อหาสาระข่าวเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปในหมู่บ้านจากหอกระจายข่าวมากที่สุด และการวิจัยของถนัดดารัตน์ เลิศลักษณ์วัฒน์ (2546: 53) พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านพระเจ้านั่งโก้น ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ต้องการรับฟังข่าวสารภายในหมู่บ้าน และต้องการให้ผู้ประกาศข่าวหรือผู้ดำเนินรายการใช้ภาษาท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าการให้สาระความรู้ในรูปแบบที่มุ่งใจให้ผู้รับฟังต้องการรับข่าวสารเป็นหน้าที่ของผู้ส่งสารควรศึกษาแล้วนำไปใช้สำหรับการให้ข่าวสาร

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวสารอัตโนมัติแบบไร้สาย
ด้านรูปแบบการนำเสนอ

(n = 369)		
แนวทางการพัฒนาด้านรูปแบบการนำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบข่าวสาร (ตอบได้หลายข้อ)		
รายการบทความที่ชาวบ้านควรจะรู้	294	79.7
การรับเรื่องราวร้องทุกข์ให้ อ.บ.ต. ดำเนินการแก้ไข	261	70.5
รายการบทความที่น่าสนใจ	174	47.2
รายการธรรมะเพื่อชีวิต	135	36.3
อภิปรายเพื่อรณรงค์สั้น ๆ	72	19.0
อื่น ๆ	21	5.7
ภาษาที่ใช้นำเสนอรายการ (ตอบได้หลายข้อ)		
ภาษาคำเมือง	220	59.6
พูดด้วยความกระชับด้วยข้อความสั้น	179	48.5
ภาษาไทยกลาง	157	42.5
ไม่ควรใช้ศัพท์วิชาการ	85	23.0
ไม่ควรใช้ภาษาอังกฤษบ่อยเกินไป	78	21.1
อื่น ๆ	10	2.7

ตาราง 12 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาด้านรูปแบบการนำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการนำเสนอข่าวสาร (ตอบได้หลายข้อ)		
เสนอข่าวคล้ายการพูด	238	64.5
ใช้วิธีอ่านข่าว	95	25.7
ใช้เพลงประกอบระหว่างการนำเสนอรายการ	73	19.8
มีเพลงประจำรายการ	70	19.0
อื่น ๆ	10	2.7

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนคือสมควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงข่าวสารมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.6 ในขณะที่ส่วนหนึ่งเห็นว่ามีไม่สมควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงข่าวสาร หรือคิดเป็นร้อยละ 21.4

2. ความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงข่าวสาร (จำนวน 290 คน) ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.8 (จำนวน 214 คน) ในขณะที่ไม่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 26.2

3. ขั้นตอนที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม

กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงข่าวสารผ่านหอกระจายข่าว (จำนวน 214 คน) ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.6 รองลงมา ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนของหอกระจายข่าว คิดเป็นร้อยละ 27.1 และต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานของหอกระจายข่าว คิดเป็นร้อยละ 26.6

4. วิธีกระตุ้นให้ติดตามข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย เห็นว่าวิธีการกระตุ้นให้ประชาชนติดตามรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวที่ดีที่สุดคือ จัดผังรายการนำเสนอข่าวสารและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ คิดเป็นร้อยละ 37.6 รองลงมา เห็นว่าควรจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เสนอข่าวสารกับผู้รับฟังข่าวสารทางบ้าน คิดเป็นร้อยละ 32.0 และเห็นควรจัดให้มีรายการสัญจรไปยังชุมชนต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.4

วิจารณ์ผลการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของกลุ่มตัวอย่างที่เคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวขององค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มตัวอย่างในจำนวนดังกล่าว ร้อยละ 73.8 ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาหอกระจายข่าว โดยเฉพาะการเข้าไปมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลการดำเนินงาน แสดงว่าประชาชนในตำบลแม่เหียะไม่ต้องการเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงาน และเข้าร่วมดำเนินงานตามแผนของหอกระจายข่าว ต้องการมีส่วนร่วมเฉพาะการประเมินผลว่าหอกระจายข่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าดำเนินไปตามแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้ผลดีเพียงใด ประชาชนได้รับฟังข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคใดที่สมควรได้รับการแก้ไข ความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประเมินผลนั้นอาจมาจากเงื่อนไข 4 ประการ คือ ประการแรก หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่ถูกนำมาทดลองใช้ประชาชนจึงต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะทดสอบประสิทธิภาพไปสักระยะหนึ่ง ประการที่สอง ปัจจุบันประชาชนมีความพอใจกับข่าวสารที่องค์การบริหารส่วนตำบลนำเสนอให้แก่ประชาชนรวมทั้งยังไม่พบปัญหาใด ๆ เกี่ยวกับการให้ข่าวสารจากหอกระจายข่าว ประการที่สาม หอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้บริการข่าวสารครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบล จึงยากต่อการสร้างโอกาสการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนจากหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง หรือจากหลาย ๆ หมู่บ้านในคราวเดียวกัน และประการที่สี่ ประชาชนส่วนใหญ่มีภาระในการปฏิบัติงานประจำวันทำให้ไม่สะดวกต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินงานตามแผนได้

อย่างไรก็ตามความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของตำบลแม่เหียะค่อนข้างแตกต่างไปจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านพระเจ้านั่งโก้น ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวคือประชาชนใน

หมู่บ้านพระเจ้านั่งโก้น ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหอกระจายข่าว ร่วมกำหนดทิศทาง การดำเนินงาน รูปแบบของรายการ เวลาในการนำเสนอ การเสนอชื่อบุคคลร่วมผลิตรายการ และร่วมแก้ไขปัญหาหอกระจายข่าวทั้งด้านการกระจายเสียงและการรับฟัง เป็นต้น แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านแห่งนั้นมีการพัฒนามาเป็นขั้นตอน คือ ในระยะแรกเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสาร ผู้ใช้สารเพียงอย่างเดียว ต่อมาเมื่อสร้างความเข้าใจกับชุมชนด้วยการหารือ การจัดประชุมหมู่บ้าน ทำให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับที่สองในฐานะผู้ผลิต ผู้ร่วมผลิตมากขึ้น โดยเฉพาะขึ้นก่อนการผลิตและยังพบว่าระดับการมีส่วนร่วมเริ่มพัฒนาขึ้นไปสู่ระดับสาม ในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย (ถัดคาร์ตัน เลิศลักษณ์วัฒน์, 2546: 60) ทั้งนี้ประโยชน์ที่ชุมชนอาจได้รับจากหอกระจายข่าวก็ขึ้นอยู่กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างชุมชนบ้านพระเจ้านั่งโก้นกับประชาชนในตำบลแม่เหียะเพราะระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวของประชาชนทั้งสองแห่งแตกต่างกัน ประเด็นประโยชน์ที่ชุมชนได้จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าว กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543: 54-55) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการสื่อสารถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญในระดับชุมชน เพราะจะช่วยกระตุ้นให้ชุมชนเห็นคุณค่าของตนเอง สร้างความมั่นใจให้กับชาวบ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าความคิดและความเชื่อของตนเอง โดยยกตัวอย่างว่า เมื่อมีการนำเสนอคิดเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเผยแพร่ในวงกว้าง และคนทั่วไปให้การยอมรับผ่านการแสดงทัศนะผ่านสื่อ ก็จะทำให้ชุมชนมีความมั่นใจในคุณค่าของตนเอง เป็นต้น การมีส่วนร่วมนอกจากจะช่วยทำให้เห็นคุณค่าของชุมชนแล้ว ยังช่วยสร้างทักษะในการสร้างสื่อให้กับชุมชน ชุมชนได้มีโอกาสแสดงความรู้สึกปัญหาวิธีการวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งการแก้ปัญหาจากทัศนะของชุมชน และที่สำคัญการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างความมีสติและความรับผิดชอบให้กับชุมชน นอกจากนี้กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543: 57) ได้อธิบายว่า ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการสื่อสารของชุมชน 3 ระดับ เรียงตามระดับการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสารหรือใช้สาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง ผู้ผลิต ผู้ร่วมผลิต ผู้ร่วมแสดง และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดเป้าหมาย

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวสารอัตโนมัติแบบไร้สาย
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชน (n = 369)		
ควรเข้าไปมีส่วนร่วม	290	78.6
ไม่ควรเข้าไปมีส่วนร่วม	79	21.4
ความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม (n = 290)		
ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม	214	73.8
ไม่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม	76	26.2
ขั้นตอนที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วม (ตอบได้หลายข้อ: n = 214)		
การวางแผนดำเนินงานของหอกระจายข่าว	57	26.6
การดำเนินงานตามแผนของหอกระจายข่าว	58	27.1
การประเมินผลการดำเนินงาน	164	76.6
วิธีกระตุ้นให้ติดตามข่าวสาร (n = 369)		
เผยแพร่ผังรายการให้ประชาชนทราบ	139	37.6
จัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างผู้จัดกับผู้ฟัง	118	32.0
จัดให้มีการสัญจรไปยังชุมชนต่าง ๆ	112	30.4

การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

หลังจากการวิเคราะห์สรุปข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างและเป็นช่วงเวลาก่อนทำการสนทนากลุ่มกับตัวแทนประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ 2 เดือน ผู้ดำเนินรายการภายใต้ความเห็นชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติไร้สายในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการจัดรายการของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ดำเนินรายการทุกวัน ตั้งแต่เวลา 16.30 น. – เวลา 17.00 น. ระยะเวลาสำหรับการจัดรายการประจำวันระหว่าง 20-30 นาที
2. ผู้ดำเนินรายการได้ดำเนินการปรับปรุงวิธีการดำเนินรายการ จากเดิมไม่มีดนตรีหรือเพลงประจำรายการบรรเลงให้มีดนตรีบรรเลง คือ ก่อนเริ่มออกอากาศผู้ดำเนินรายการเปิดเพลงประจำรายการ และเปิดเพลงเดียวกันอีกครั้งหนึ่งหลังจบจากการดำเนินรายการ ทุกครั้ง ๆ ละประมาณ 30 -45 วินาที
3. รูปแบบของรายการ จะมีผู้ดำเนินรายการ สลับเปลี่ยน ชาย – หญิง จากเดิม มีผู้ดำเนินการเพียงคนเดียว คือผู้ดำเนินการผู้หญิง
4. ลักษณะของรายการ ในขณะที่มีการสลับเนื้อหาข่าวสาร ผู้ดำเนินรายการทำการเปิดเพลงคั่นกลางประมาณ 10 วินาที
5. วันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือวันสำคัญทางศาสนา ได้ทำการเชิญผู้ดำเนินการช่วงพิเศษ คือ ตัวแทนจากเยาวชนตำบลแม่เหิยะ เช่น เด็กหญิงศกาวดี มูลเมือง เป็นต้น มาดำเนินรายการ โดยนำเสนอสาระความรู้เกี่ยวกับเยาวชน สำหรับในวันสำคัญทางศาสนาและหรือวันพระได้กราบนมัสการ เจ้าอาวาสวัดในตำบลแม่เหิยะมาปาฐกถา ให้กับสาธุชนในตำบลแม่เหิยะ คราวละประมาณ 10 -20 นาที หมุนเวียนกันไปคราวละ 1 รูป

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและความคิดเห็นของผู้ฟัง

ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่มขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 14 ตุลาคม 2546 ผู้วิจัยได้เชิญตัวแทนประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ ทุกหมู่บ้าน มาพูดคุยกันเพื่อซักถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไข โดยได้จัดขึ้น ณ ห้องประชุม องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ต.แม่เหิยะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ปรากฏว่ามีผู้รับเชิญมาเข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน ได้แก่

1. นายวิรัตน์	กันทะยา	ตัวแทนจากหมู่ 1
2. นายขยยุทธ	คุณรา	ตัวแทนจากหมู่ 2
3. นายสมจิต	โนวิรัตน์	ตัวแทนจากหมู่ 3

4. นายแสวง	แสงแก้ว	ตัวแทนจากหมู่ 4
5. นายคำป็น	อุตรา	ตัวแทนจากหมู่ 5
6. นางกาบแก้ว	ทะนันไชย	ตัวแทนจากหมู่ 6
7. นายแก้ว	ดวงแก้ว	ตัวแทนจากหมู่ 6
8. นางจันทร์สม	หมื่นทิพพา	ตัวแทนจากหมู่ 7
9. นายสมนึก	ก่อเถาว์	ตัวแทนจากหมู่ 8

ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเชิญตัวแทนหมู่บ้านต่าง ๆ มาประชุมหารือและสนทนากลุ่มในวันนั้น เพื่อต้องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และได้เคยรับฟัง ข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะว่าท่านมีความพึงพอใจในการรับฟังข่าวสารหรือไม่ หรือมีข้อเสนอแนะอย่างไร จากนั้นได้นำเสนอผลการวิจัยที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามจำนวน 378 คน ปรากฏว่าเคยติดตามรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย จำนวน 369 คน และมีประเด็นที่น่าสนใจจากผลการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการนำเสนอรายการในช่วงเวลา 16.30 น. เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแต่ก็มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนในจำนวนใกล้เคียงกันเห็นว่านำเสนอในช่วงเวลาที่เร็วเกินไป ส่วนระยะเวลาที่ใช้นำเสนอ 30 นาทีเป็นเวลาที่กลุ่มตัวอย่างให้การยอมรับ เนื้อหาสาระที่น่าสนใจในช่วงที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความน่าสนใจดี ครั้งหนึ่งเห็นว่าปริมาณข่าวสาร ปริมาณข่าวสารท้องถิ่นที่น่าสนใจมีเพียงพอ การรับฟังทำให้ผู้รับฟังเกิดความรู้ฟัง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ส่วนรูปแบบการดำเนินรายการนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าน่าสนใจ การเปิดเพลงก่อนเปิดรายการเพื่อกระตุ้นความสนใจ แต่การใช้วิธีอ่านข่าวนั้นไม่ค่อยแน่ใจว่าจะกระตุ้นให้ผู้รับฟังสนใจหรือไม่ ปัญหาที่พบจากรับฟังคือ ระบบสัญญาณไม่ค่อยดี รับฟังได้ไม่ครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน ดังนั้นการรับฟังโดยรวมคือ ผลการรับฟังไม่ชัดเจน

ส่วนแนวทางการปรับปรุงการแก้ไขการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของผู้รับฟัง ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเสนอให้นำเสนอข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายในช่วงเย็นใช้เวลาประมาณ 16 - 30 นาที ข่าวสารควรเป็นข่าวความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น และข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เสนอให้แจ้งรายการข่าวให้ผู้รับฟังทราบล่วงหน้าอย่างทั่วถึง และให้ผู้รับฟังแจ้งข่าวที่ต้องการประชาสัมพันธ์ได้ ส่วนบทความควรนำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายควรเป็นบทความที่ชาวบ้านทั่ว ๆ ไป เสนอให้รับเรื่องราวการ

ร้องทุกข์จากประชาชน และผู้จัดรายการควรใช้ภาษาคำเมือง ส่วนปัญหาจากการรับฟังข่าวสารปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบปัญหาไม่สามารถรับฟังข่าวสารได้ทั่วถึงเพราะสัญญาณเสียงกระจายไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และสัญญาณที่ได้รับก็ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

จากผลการวิจัยที่สรุปข้างต้นทำให้พอเห็นแนวทางว่าประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสารของหอกระจายข่าวที่เหมาะสมนั้นควรที่จะเป็นเวลาใด ระยะเวลาที่ใช้สำหรับการนำเสนอข่าวสารของหอกระจายข่าวฯ ควรจะเป็นกี่นาที รูปแบบที่ใช้ในการดำเนินรายการควรจะเป็นแบบใด หรือกระทั่งว่าระบบสัญญาณที่ให้อยู่สามารถฟังได้ชัดเจนดีหรือไม่ รวมทั้งมีการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการกระจายข่าวผ่านหอกระจายข่าว

เมื่อสรุปแล้วจึงได้เริ่มสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางสำหรับการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของตำบลแม่เหียะ แล้วสรุปผลการสนทนาโดยอาศัยแนวคิดเรื่องแนวคิดเรื่องการสื่อสารเพื่อชุมชน และแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (participatory communication) ตามแนวการวิเคราะห์ของกาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543: 43-61) ซึ่งผลการสนทนาจะเป็นประโยชน์ในการนำมาพัฒนาและปรับการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ ต่อไป

ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม แสดงความคิดเห็นแยกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ

1. ระบบและเทคนิคของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นเกี่ยวกับระบบและเทคนิคของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ดังนี้

1.1 ปัญหาด้านเทคนิค

ระบบของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะในขณะนี้อยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์นัก แต่ละหมู่บ้านยังไม่สามารถรับฟังได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ไกลจากจุดตั้งลำโพงของหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ผลการรับฟังมักพบกับเสียงขาดหายเป็นช่วง ๆ บางครั้งก็มีเสียงหอนของลำโพง เสียงจากสัญญาณอื่น ๆ แทรกเข้ามา การขาดหายหรือการแทรกของสัญญาณบางช่วงใช้เวลานานหลายนาที ในบางแห่งของตำบล โดยเฉพาะในแหล่งที่มีสิ่งปลูกสร้างจำนวนมาก ก็กลายเป็นอุปสรรคต่อการกระจายของคลื่นความถี่และการสะท้อนของคลื่น ทำให้เสียงขาดหายเป็นช่วง ๆ และการสนทนาทำให้ทราบว่าหลังคาเรือนใดที่ตั้งอยู่ใกล้จุดกระจายข่าวมักไม่ได้ยินเพราะเสียงดังเกินไป

1.2 ปัญหาเชิงระบบ

การวางจุดรับสัญญาณของแต่ละหมู่บ้าน เป็นปัญหาหลักซึ่งทำให้ประชาชนรับฟังสัญญาณได้ไม่ทั่วถึงเพราะเสียงที่กระจายออกมาแต่ละจุดไม่ครอบคลุมพื้นที่ของแต่ละหมู่บ้าน ทั้งนี้มี

ข้อสันนิษฐานว่ามาจากการวางตำแหน่งเสาสัญญาณนั้นกำหนดไว้ตรงกลางหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน เป็นสำคัญโดยไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยกระทบอื่น ๆ โดยเฉพาะปัจจัยด้านสภาพพื้นที่ของแต่ละหมู่บ้าน ที่ไม่เหมือนกัน ทำให้บางแห่งของหมู่บ้านเป็นจุดอับสัญญาณ สิ่งที่พบเห็นบ่อยครั้งจากปัญหาเชิงระบบคือ ความดังของสัญญาณ สัญญาณกระจายเสียงขาดความสม่ำเสมอ บางครั้งได้ยินชัดเจน บางครั้งได้ยินเสียงดังมากจนสร้างความรำคาญ แต่บางครั้งกลับมีเสียงแผ่วเบาจนทำให้ไม่สามารถติดตามข่าวสารของผู้รับฟังได้อย่างต่อเนื่อง การสนทนาเกี่ยวกับปัญหาเชิงระบบกับผู้เข้าร่วมสนทนา ทำให้ทราบว่าปัญหาเชิงระบบโดยเฉพาะความดังของเสียงที่ไม่สม่ำเสมอเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานไม่เกิน 2-3 เดือน และช่วงแรกหลังการติดตั้งปัญหานี้แทบไม่เกิดขึ้นเลย

จากปัญหาด้านเทคนิคและปัญหาเชิงระบบควรแก้ไขปัญหาการพิจารณาติดตั้งเสาหอกระจายข่าวในแต่ละพื้นที่แยกตามหมู่บ้านครบทั้ง 10 หมู่บ้าน โดยเลือกวางเสาลำโพงรับสัญญาณบริเวณกลางหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน เปลี่ยนมาเป็นการเลือกวางเสาลำโพงในบริเวณใด ๆ ของหมู่บ้านตามสภาพความเป็นจริงและคำนึงถึงการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยหรือจำนวนประชากร เป็นต้น

2. รูปแบบและวิธีการดำเนินรายการ

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการดำเนินรายการหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายว่า

2.1 ด้านเวลาและระยะเวลาสำหรับการดำเนินรายการ

ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิระกำหนดช่วงเวลาสำหรับการดำเนินรายการในช่วง 17.30-18.00 น. ครั้งละประมาณ 20-30 นาที

2.2 ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร

2.2.1 ผู้ดำเนินรายการควรมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อเพิ่มความหลากหลาย คือ ควรดำเนินในลักษณะพิธีกรชายกับผู้หญิงสลับกัน

2.2.2 ควรนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาและการป้องกันภาวะสุขภาพ ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล และเศรษฐกิจสังคมท้องถิ่น

2.2.3 ควรมีเพลงประจำรายการทั้งตอนเริ่มต้นรายการและปิดท้ายรายการแต่ก็ไม่ควรใช้เพลงยาวนานเกินไปเพราะการใช้เพลงประจำรายการทั้งต้นและหลังปิดรายการจะช่วยสร้างเอกลักษณ์ของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายแห่งนี้

2.2.4 การจัดรายการให้ใช้ภาษาคำเมืองแต่ถ้าเป็นข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมายประกาศ หรือคำสั่ง อาจอณูโลมให้ใช้ภาษาราชการก็ได้

2.2.5 ควรนำเสนอรายการข่าวสารเกี่ยวกับวันสำคัญ ๆ ของชาติ ทั้งวันสำคัญทางศาสนา ของชาติ และวันสำคัญของประเพณีเมือง เช่น งานตานก๋วยสลาก และงานพระราชกุศลค้ำ เป็นต้น

2.2.6 ควรมีรายการพิเศษอื่น ๆ ที่น่าสนใจนำเสนอผ่านหอกระจายข่าวด้วย เช่น รายการนายก อบ.ต.แม่เหียะพบปะประชาชน เพื่อแจ้งเรื่องราวหรือสรุปความก้าวหน้าในการบริหารงานให้ชาวบ้านได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอด้วยช่วงระยะเวลาที่แน่นอน คือ 2 สัปดาห์ครั้ง หรือ เดือนละครั้ง เป็นต้น

2.2.7 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมโดยการโทรศัพท์คุยโดยตรงกับผู้ดำเนินรายการ

2.2.8 ต้องการให้ติดประกาศผังรายการเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้แต่ละหมู่บ้านได้ทราบหรืออาจประชาสัมพันธ์ผ่านผู้ใหญ่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน จะช่วยสร้างความชัดเจนหรือเพิ่มความสนใจให้กับประชาชนได้ติดตามรับฟังรายการตามที่ระบุไว้ นอกจากนี้ผังรายการอาจเปลี่ยนแปลงเป็นประจำแล้วแต่ความเหมาะสม

3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสารหรือผู้ใช้สาร

3.1.1 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในแต่ละชุมชนได้ทราบถึงการให้ความรู้ผ่านหอกระจายอัตโนมัติแบบไร้สาย ผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน หรือการประชุมในชุมชนที่มีอยู่เป็นประจำ หรือผ่านทางวัดซึ่งมีอยู่ทั่วไปทั้งตำบล

3.1.2 ควรมีการประสานรายละเอียดเกี่ยวกับผังรายการผ่านผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่ เพื่อผู้ใหญ่บ้านจะได้นำไปแจ้งในที่ประชุมเป็นประจำทุกเดือน หากชาวบ้านทราบก็จะได้นำแจ้งแก่สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้านรายอื่น

3.2 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง ผู้ผลิต ผู้ร่วมแสดง

3.2.1 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ เข้าร่วมเป็นผู้จัดรายการเป็นครั้งคราว โดยเปิดให้โอกาสให้กับประชาชนทุกหมู่บ้าน

3.2.2 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดต่อกับผู้ดำเนินรายการเพื่อแจ้งข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นในขณะดำเนินรายการได้

3.2.3 ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น สถานีอนามัย กองทุนหมู่บ้าน มีโอกาสประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

3.3 การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย

3.3.1 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนหรือตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในกระบวนการต่าง ๆ ของการดำเนินงานหรือกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย นับแต่การวางแผน ผลิตรายการ การเข้าไปมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นในรายการ หรืออื่น ๆ ตามที่ อ.บ.ต. เห็นสมควร

3.3.2 แม้จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมแต่การดำเนินงานหลักควรเป็นหน้าที่หลักขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หากองค์การบริหารส่วนตำบลต้องการความช่วยเหลือจากผู้มีความรู้รายใด สามารถประสานงานได้โดยตรง

3.3.3 ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานทุก ๆ 3 เดือน หรือมากกว่านั้น เพื่อตรวจสอบว่า ผลการดำเนินงานของหอกระจายข่าวได้รับความสนใจจากประชาชนมากน้อยเพียงใด มีสิ่งใดที่ควรทำการปรับปรุง และการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและการผลิตรายการมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนา มีความคิดเห็น ความต้องการปรับปรุงพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายคล้ายคลึงกัน เว้นแต่กลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนาต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม อย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มกับผู้เข้าร่วมสนทนาพบประเด็นที่น่าสนใจอยู่ 2 ประเด็น คือ ประเด็นปัญหาเชิงระบบ และประเด็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

ในด้านปัญหาเชิงระบบ ผลการสนทนากลุ่มทำให้เห็นว่า ปัญหานี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านเทคนิค คือ ด้านความสามารถในการกระจายคลื่นเสียงไปยังจุดรับสัญญาณซึ่งตั้งอยู่กลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้านโดยไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยกระทบอื่น ๆ จึงทำให้เกิดปัญหาห้ระบบกระจายเสียงซึ่งผู้รับฟังไม่สามารถรับฟังได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความสม่ำเสมอของสัญญาณเสียงปัญหา คือ มีทั้งเสียงดัง เสียงแผ่วเบา และบางครั้งสัญญาณชัดเจนดี ซึ่งปัญหาความไม่สม่ำเสมอของสัญญาณเสียงนั้นเกิดขึ้นเมื่อ 2 – 3 เดือนที่ผ่านมาเท่านั้น ในระยะแรกของการติดตั้งหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายกลับไม่พบปัญหาเกี่ยวกับระบบสัญญาณเลย ปัญหาเชิงระบบที่เกิดขึ้นกับหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยนนั้น เป็นเพราะการกระจายเสียงของหอกระจายข่าวในลักษณะนี้ยังไม่ค่อยแพร่หลายมากนัก

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง สภาพปัญหา การดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษา

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
3. แนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรในการศึกษา คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่เหิยะ 10 หมู่บ้าน โดยมีประชากรแบ่งตามครัวเรือน จำนวน 7,439 ครัวเรือน และได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจำนวน 378 ครัวเรือน นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ต่อจากนั้นจัดให้มีการจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยเชิญตัวแทนจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละชุมชนผ่านผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 คน นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนามาจัดหมวดหมู่แล้วสรุปเนื้อหา

สำหรับการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนั้น มุ่งทดสอบความตรงประเด็นและเนื้อหาของแบบสอบถาม (content validity) เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการวัดซ้ำ เพื่อดูความสัมพันธ์ของการวัดทั้ง 2 ครั้งปรากฏว่าการทำซ้ำผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามเป็นไปในแนวทางเดิมกับที่เคยตอบมา จึงแสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

สรุปผลการศึกษา

สภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

สภาพปัญหาการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ คือ สภาพการดำเนินงาน ช่วงเวลาการนำเสนอข่าวสาร ส่วนใหญ่เห็นว่าเวลาที่ใช้ในการนำเสนอปัจจุบันคือ 16.30 น. เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 46.9 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่งเห็นว่าเวลาดังกล่าวเร็วเกินไป คิดเป็นร้อยละ 45.5 แต่เห็นว่าจะนำเสนอเวลาใดก็ควรใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที คิดเป็นร้อยละ 76.2 สำหรับเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอในปัจจุบันนี้ก็มีที่น่าสนใจดีอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 85.6 โดยให้เหตุผลว่าที่น่าสนใจเพราะเป็นเรื่องของข่าวสารที่เกี่ยวกับท้องถิ่นค่อนข้างมากคิดเป็นร้อยละ 51.8 รวมถึงเห็นว่าปริมาณข่าวที่นำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย นั้นมีปริมาณเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 57.4 และสามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 81.0

ด้านรูปแบบในการดำเนินรายการมีความน่าสนใจดีอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 77.2 การเปิดเพลงก่อนที่จะนำเสนอข่าวเพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นให้ผู้รับฟังเกิดความสนใจรับฟังข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 67.5 แต่ไม่แน่ใจว่าการอ่านข่าวสารจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจติดตามข่าวสารหรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 43.9 และการนำเสนอข่าวสารของผู้ดำเนินรายการในปัจจุบันนี้ดีอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 69.4 กลุ่มตัวอย่างติดตามรับฟังข่าวสารตามความสะดวกของตนคิดเป็นร้อยละ 58.0 และแต่ละติดตามรับฟังข่าวสารอย่างต่อเนื่องมากกว่าที่จะฟังเฉพาะข่าวสารที่ตนเองสนใจ คิดเป็นร้อยละ 53.9

ปัญหาของการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เกี่ยวกับปัญหาเชิงระบบ คือ กลุ่มตัวอย่างระบุว่าไม่สามารถรับฟังได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 67.8 และสัญญาณที่ส่งไปไม่ชัดเจนคิดเป็นร้อยละ 62.1 จึงส่งผลต่อการรับฟังของประชาชน

นอกจากนี้ยังพบว่า แต่ละหมู่บ้านไม่สามารถรับฟังได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ไกลจาก จุดตั้งลำโพงของหอกระจายข่าว เนื่องจากเสียงขาดหายเป็นช่วง ๆ มีสัญญาณอื่นแทรกเข้ามา และในแหล่งที่มีสิ่งปลูกสร้างจำนวนมากก็มีเสียงสะท้อนกลับทำให้ได้ยินไม่ชัดเจน ทั้งนี้มีข้อสังเกต คือ การวางเสารับสัญญาณไม่เหมาะสมทำให้ไม่สามารถกระจายสัญญาณได้ครอบคลุมทั้งตำบล

ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้กระจายข่าวสารในช่วงเย็นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.4 ข่าวสารที่ต้องการติดตาม คือ ความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 76.4 ข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 68.0 และข่าวสารของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 65.9 ส่วนที่ต้องการให้พัฒนา คือ การแจ้งรายการข่าวให้ผู้รับฟังทราบล่วงหน้าด้วยการคิดไว้ที่ป้ายประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้าน นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้รับข่าวสารได้มีโอกาสแจ้งข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ด้วยคิดเป็นร้อยละ 53.4

แนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

แนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ กลุ่ม ตัวอย่างเห็นว่าควรมีการพัฒนาการให้ข่าวสารหลายประเภท คือ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.2 ต้องการให้นำเสนอข่าวสารโครงการพัฒนาตำบล เนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมายชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 64.0 และเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 58.0

ด้านเวลาที่ใช้ในการนำเสนอ กลุ่มตัวอย่างต้องการให้นำเสนอข่าวสารแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 16-30 นาที คิดเป็นร้อยละ 47.7

ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร ต้องการให้นำเสนอข่าวสารหรือบทความต่าง ๆ ที่ชาวบ้านควรรู้ อีกทั้งยังต้องการให้เป็นรายการที่สามารถรับเรื่องราวร้องทุกข์ของชาวบ้าน ใช้ภาษาคำเมืองในการสื่อสารกัน และใช้วิธีการพูดคุยแทนการอ่านจากเอกสาร

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงข่าวสารด้วย และต้องการเข้าไปร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานมากกว่าว่า ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลช่วยจัดทำผังรายการนำเสนอข่าวสารและเผยแพร่ให้แก่ประชาชนได้รับทราบ ซึ่งเป็นวิธีการกระตุ้นความสนใจของประชาชนให้หันมารับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวได้เป็นอย่างดี

หลังจากสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้ดำเนินรายการได้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย โดยดำเนินรายการในช่วง 16.30 น. ทุกวันใช้เวลาประมาณ 20 – 30 นาที ก่อนและหลังดำเนินรายการเปิดเพลงประจำรายการ 30 – 45 วินาที และเปิดเพลงคั่นระหว่างการสลับเนื้อหาข่าวสาร เพิ่มผู้ดำเนินรายการชายและทำรายการสลับกันในแต่ละวัน วันหยุดนักขัตฤกษ์ นำตัวแทนของเยาวชนมาร่วมดำเนินรายการ ส่วนวันสำคัญทางศาสนาและหรือวันพระ นิมนต์เจ้าอาวาสวัดมากล่าวปาฐกถา 10 – 20 นาที

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ด้วยการกระตุ้นให้ประชาชนสนใจรับฟังข่าวสารกระทำโดยผ่านผู้ใหญ่บ้านนำไปแจ้งในที่ประชุมของชุมชนจัดให้มีขึ้นเป็นประจำและควรเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ เข้าร่วมเป็นผู้จัดรายการเป็นครั้งคราว นอกจากนี้ควรให้ประชาชนติดต่อกับผู้ดำเนินรายการเพื่อแจ้งข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นในขณะดำเนินรายการได้ เปิดโอกาสให้ตัวแทนเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานในกระบวนการต่าง ๆ ของการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนผลิตรายการ การเข้าไปมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นในรายการ ตามที่ อ.บ.ต. เห็นสมควรและจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานของหอกระจายข่าวทุก ๆ 3 เดือน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ดำเนินการและสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ดังนี้

1. การพัฒนาระบบหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย ด้วยการร่วมมือกับตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านให้มีการออกสำรวจข้อมูลในพื้นที่ร่วมกัน เพื่อหาจุดวางหอกระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้านให้เหมาะสมโดยไม่ต้องสนใจว่าแต่ละหมู่บ้านต้องมีย่านน้อย 1 เสาแต่ให้ขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่ บางหมู่บ้านที่มีขนาดเล็กแต่สามารถได้ยินจากแหล่งกระจายเสียงจากหมู่บ้านอื่น ก็อาจจะเว้นไม่วางเสา แต่ถ้าหมู่บ้านใดมีพื้นที่กว้างขวางก็อาจต้องวางหอกระจายข่าวมากกว่า 1 จุด ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ และการวางเสาให้มีรัศมีของสัญญาณครอบคลุมทั้งพื้นที่

2. รูปแบบและวิธีการดำเนินรายการ ด้วยการพัฒนารูปแบบการนำเสนอรายการข่าวสารให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน คือ ใช้วิธีการพูดแทนการอ่าน ใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก และเน้นนำเสนอข่าวสารเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นหรือสิ่งที่น่าสนใจใกล้ตัวประชาชน เช่น โครงการสำคัญของตำบล และข่าวสารารณสุข นอกจากนี้ควรพิจารณาจัดรายการพิเศษ 2 รายการตามที่ประชาชนในตำบลแม่เหิยะต้องการ คือ รายการนายก อ.บ.ต. พบประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสรับทราบวิสัยทัศน์ ทราบแนวทางการบริหารตำบล และทราบแนวทางการพัฒนาตำบลแม่เหิยะในระยะยาวของผู้บริหารท้องถิ่น และในขณะเดียวกันก็ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสซักถามปัญหาที่สงสัยผ่านทางโทรศัพท์ หรือจดหมายแล้วให้ผู้บริหารของตำบลเป็นผู้ตอบข้อสงสัย และรายการเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นหรือของชาติ ที่สำคัญ ๆ อย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะในช่วงวันเวลาที่ใกล้กับเทศกาลหรือประเพณีเหล่านั้น

3. สร้างและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยการแสวงหาช่องทางสำหรับการเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละระดับให้เกิดขึ้นโดยเร็ว คือ เพิ่มความสนใจของประชาชนในการติดตามรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายด้วยการเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวข้องระบบหอกระจายข่าวและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับแผนผังรายการเพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามรับฟังได้สะดวกยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สื่อสารมวลชน หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ ได้มีโอกาสเข้าไปร่วมจัดทำรายการเป็นครั้งคราว หรือเป็นรายการประจำหมุนเวียนกันไปในแต่ละวัน และเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าไปร่วมวางแผนและกำหนดนโยบายการบริหารหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย แล้วทำการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบข้อบกพร่องก็ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้เบ็ดเสร็จลุล่วงไปอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของผู้รับฟังรายการ ดังนั้นในโอกาสต่อไปควรทำการประเมินผลโครงการหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายดังนี้

1. การประเมินโครงการสำหรับผู้บริหารนำไปใช้ประโยชน์ ควรทำการวิเคราะห์การดำเนินงานของหอกระจายข่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายหอกระจายข่าวอย่างไร มีปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการใดบ้างที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาหอกระจายข่าวให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้จะมีส่วนช่วยให้ทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้น และนำไปใช้สำหรับการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหอกระจายข่าวได้อย่างยั่งยืน

2. การศึกษารูปแบบและวิธีการสำหรับผู้ดำเนินรายการหรือผู้รับผิดชอบการจัดทำรายการหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายไปใช้ประโยชน์ ควรทำการศึกษาเจาะลึกเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการการนำเสนอข่าวสารที่ประชาชนมีความพึงพอใจ รวมทั้งสามารถโน้มน้าวให้ประชาชนส่วนใหญ่สนใจติดตามรับฟังข่าวสาร ผลการศึกษาที่ได้จะมีส่วนช่วยให้ผู้ดำเนินรายการนำไปปรับปรุงรูปแบบและวิธีการนำเสนอข่าวสารให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับฟังให้มากที่สุด

เป็นเทคโนโลยีใหม่ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่างการพัฒนาให้ได้ผลสมบูรณ์ ทำให้บริษัทที่ทำการติดตั้งไม่สามารถมองปัญหาเชิงระบบการสื่อสารชนิดนี้ได้อย่างสมบูรณ์เท่าที่ควร ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ ปัญหาเชิงระบบที่เกิดขึ้นกับหอกระจายข่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะเมื่อเทียบกับรายงานผลงานวิจัยบุกเบิกเกี่ยวกับวิทยุชุมชนซึ่งเป็นระบบการกระจายเสียงที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในท้องถิ่นและมุ่งตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมีขอบเขตพื้นที่ครอบคลุม 6-10 กิโลเมตร แต่ใช้เครื่องรับสัญญาณเป็นเครื่องวิทยุกระจายเสียง กลับไม่ปรากฏว่าปัญหาเกี่ยวกับระบบหรือการส่งสัญญาณแต่ประการใด (สุรินทร์ แปลงประสพโชค, 2534 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 276-281) แม้ว่าวิธีการรับสัญญาณของหอกระจายข่าวอาจแตกต่างไปจากระบบของวิทยุชุมชน แต่ก็เพียงพอที่จะกล่าวได้ว่า ปัญหานี้เกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องมาจากประสิทธิภาพของผู้ติดตั้งระบบ คือ ไม่สามารถประเมินปัญหาเกี่ยวกับระบบหอกระจายข่าวไร้สายอัตโนมัติได้ครอบคลุมดีพอ จนไม่มีแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการรับส่งสัญญาณ จนส่งผลกระทบต่อ การรับฟังของประชาชนในพื้นที่ จึงเป็นประเด็นที่บริษัทที่รับผิดชอบติดตั้งหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายควรให้ความใส่ใจและสนใจนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคและด้านระบบไปพร้อม ๆ กัน

ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวของประชาชน ผลการศึกษาพบว่าผู้เข้าร่วมสนทนาคือต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนาหอกระจายข่าวอย่างเป็นระบบ คือ มีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสารหรือผู้ใช้สาร มีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง ผู้ผลิตและผู้ร่วมแสดง และมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย แสดงว่าตลอดเวลาที่ผ่านมาผู้ที่สนใจหรือผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อสารในชุมชน ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวของตำบลแต่ขาดโอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนาเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ มีบทบาทสำคัญในชุมชนหรือในหมู่บ้านค่อนข้างสูง จึงต้องการนำความรู้ ความเป็นไปของท้องถิ่นทั้งด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา รวมทั้งปัญหาที่ประชาชนทุกคนควรร่วมกันใส่ใจแก้ไข และเห็นว่าหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายเป็นช่องทางหนึ่งที่จะสามารถนำข่าวสารหรือข้อมูลเหล่านั้นมาแจ้งกับประชาชนได้ในวงกว้าง หากมีโอกาสที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวทั้งด้านการวางแผนดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผลการดำเนินงาน กรณีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหอกระจายข่าวเช่นนี้ ลัดดารัตน์ เลิศลักษณ์วัฒน์ [2546: (3)-(4)] เห็นว่าเป็นพัฒนาการที่สำคัญของหอกระจายข่าวในชุมชน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะจำเป็นต้องสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ในสองลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรกเป็นการ

สร้างการมีส่วนร่วมตามแนวทางที่สุรินทร์ แปลงประสพโชค (2534 อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2543: 277) คือ กำหนดให้มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับฟังแล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ซึ่งเท่ากับเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในขั้นตอนการผลิต ระหว่างผลิตและหลังผลิตรายการ และลักษณะที่สองเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมแนวทางที่สอง ที่พบจากการวิจัยของ ลัดดารัตน์ เลิศลักษณ์วัฒน์ (2546: 69-70) คือกำหนดให้ผู้รับผิดชอบหอกระจายข่าวสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของหอกระจายข่าวการให้ชุมชนหารือร่วมกันและการจัดประชุมหมู่บ้านให้ชาวบ้านทำความเข้าใจ รวมแสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวโดยให้ร่วมรับรู้เรื่องราว ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมหาแนวทางพัฒนา ร่วมกันคัดเลือกผู้ดำเนินงานหอกระจายข่าวและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบหอกระจายข่าว ตลอดจนนำไปสู่การร่วมกันประเมินผลการดำเนินงาน ผลที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะจะได้รับจากการสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาหอกระจาย คือ ชุมชนเกิดความเข้าใจบทบาทและสถานภาพของหอกระจายข่าว และแสดงความต้องการพัฒนาหอกระจายข่าว มีการสำรวจความต้องการของชุมชน เกิดแนวร่วมผู้ปฏิบัติงาน เพื่อช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกันในการพัฒนาหอกระจายข่าว

บรรณานุกรม

กาญจนา แก้วเทพ. 2542. การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึงใน กิตติยา จิตมั่นชัยธรรม. 2546. การวิเคราะห์
ผู้ฟังรายการวิทยุคลินิก 3 บาท. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

_____. 2543. สื่อมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึงใน กิตติยา จิตมั่นชัยธรรม. 2546. การวิเคราะห์ผู้ฟัง
รายการวิทยุคลินิก 3 บาท. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

กาญจนา แก้วเทพ, กำจร หลุยยะพงศ์, รุจิรา สุภาษา และ วีระพงษ์ พลนิกรกิจ. 2543. สื่อเพื่อ
ชุมชน: การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

โกวิท พวงงาม. 2544. อบต. ในกระบวนการทัศน์ใหม่: พัฒนา สร้างเครือข่ายและเสริมความ
เข้มแข็ง. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

จิรพรรณ โสมอินทร์. 2536. การศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารการเกษตร จากหอกระจายข่าว
ของเกษตรกรในท้องที่ จ.นครนายก. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, กำจร หลุยยะพงศ์,
รุจิรา สุภาษา และ วีระพงษ์ พลนิกรกิจ. 2543. สื่อเพื่อชุมชน: การประมวลองค์ความรู้.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

บริษัท เปโตร ไอที จำกัด. 2544. “โครงการหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย”. กรุงเทพฯ:
เปโตร ไอที. (อัดสำเนา).

บุพพันธ์ สัมฤทธิ์, เกสร สมพฤกษ์, อรพินท์ ใจสุนทร และ ปิยะบุตร เกลิมวงศ์. 2533. สภาพ
การดำเนินงานหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน จังหวัดลำพูน. นครสวรรค์: สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดลำพูน.

ปาริชาติ สายธนู. 2534. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของหอกระจายข่าวในการเผยแพร่
รายการเพื่อการเกษตรของสองหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พัชรี พรหมเดช. 2537. การวิเคราะห์รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาของสถานีวิทยุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พิไลวรรณ กาญจนลักษณ์. 2533. ประสิทธิภาพของเสียงตามสายที่มีต่อการรับฟังและการรับรู้
ข่าวสารทางด้านสาธารณสุข: ศึกษาเฉพาะกรณีของประชากรในหมู่บ้าน ตำบล
หัวสะพาน อ.เมือง จ.เพชรบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

ภาณี วงษ์เอก. 2541. การศึกษาเชิงคุณภาพ: เทคนิคการวิจัยภาคสนาม. นครปฐม: สถาบันวิจัย
ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

มนัส สุวรรณ. 2544. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์.

มุกดา แก้วมณีโชค. 2532. ประสิทธิภาพของสื่อเสียงตามสายที่มีต่อความรู้ ทักษะ และ
ปฏิบัติเกี่ยวกับสุขาภิบาลอาหารของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนา ภัทรชนากานต์. 2539. ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร
สนใจรับฟังรายการกรีนเวฟ คลื่นเอฟเอ็ม 104.5 Mhz. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนกรณ สุวคนธ์. 2544. ความพึงพอใจและความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชน
ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ลัดดารัตน์ เลิศลักษณ์วัฒน์. 2546. แนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน: กรณีศึกษา
หมู่บ้านพระเจ้านั่งโก้น ตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่:
ปัญหาพิเศษปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เลอสิทธิ์ สายแก้วมา. 2536. ความต้องการความรู้ของเกษตรกรจากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน:
กรณีศึกษาในอำเภอป่าซาง จ.ลำพูน. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, กำจร หลุยยะพงศ์, รุจิรา สุภาษา และ
วีระพงษ์ พลนิกรกิจ. 2543. สื่อเพื่อชุมชน: การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วาทีนิ บุญชะลิกษ์. 2541. การศึกษาเชิงคุณภาพ: เทคนิคการวิจัยภาคสนาม. นครปฐม: สถาบัน
วิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิริยะ คล้ายแดง. 2535. การดำเนินการและการใช้สื่อเสียงตามสายเพื่อเกษตรกรในจังหวัดลำพูน.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศรันยา องค์การ. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล. 2545. สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2545.

สมพร พรจันทร์. 2537. สภาพความต้องการและปัญหาเกี่ยวกับหอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน
ในการเผยแพร่ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ:
เฟื่องฟ้า พรินติ้ง.

สุรินทร์ แปลงประสพโชค. 2534. การทดลองจัดวิทยุกระจายเสียงชุมชนสำหรับชุมชนในชนบท
ในเขตเมือง จ.จันทบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
อ้างอิงใน กาญจนา แก้วเทพ, กำจร หลุยยะพงศ์, รุจิรา สุภษา และ วีระพงษ์ พลนิกรกิจ.
2543. สื่อเพื่อชุมชน: การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น . 2545. แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์. 2545. คู่มือการอบรมบุคลากรหอกระจายข่าว.
กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ. 2541. พิธีเปิดอาคารสำนักงานใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบล
แม่เหียะ. เชียงใหม่: โรงพิมพ์นันทพันธ์.

อุษา จันทรประภาส. 2534. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุกระจายเสียง
แห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

Berrigan, F. J. 1979. Access and Participation. Paris: UNESCO. อ้างอิงใน กาญจนา แก้วเทพ,
กำจร หลุยยะพงศ์, รุจิรา สุภษา และ วีระพงษ์ พลนิกรกิจ. 2543. สื่อเพื่อชุมชน:
การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Servaes, J. 1983. **Communication and Development**. Leuven: Acco.

Windahl et al. 1992. Using Communication Theory. London: Sage Publication. อ้างอิงใน
กาญจนา แก้วเทพ, กำจร หลุยยะพงศ์, รุจิรา สุภษา และ วีระพงษ์ พลนิกรกิจ. 2543.
สื่อเพื่อชุมชน: การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาพการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

เลขที่แบบสอบถาม

[][][]

แบบสอบถาม

เรื่อง : สภาพปัญหา การดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติ
แบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ 4 ☐
 - ☐ 1. ชาย
 - ☐ 2. หญิง
2. อายุ ปี 5-6 ☐ ☐
3. ระดับการศึกษา 7 ☐
 - ☐ 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
 - ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 - ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (เช่น ปวช.)
 - ☐ 4. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (เช่น ปวท. และ ปวส.)
 - ☐ 5. ปริญญาตรี
 - ☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี
4. สถานภาพสมรส 8 ☐
 - ☐ 1. โสด
 - ☐ 2. สมรส
 - ☐ 3. หม้าย/หย่า
 - ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ)
5. อาชีพของท่าน 9 ☐

☐ 1. เกษตรกร ☐ 2. ค้าขาย ☐ 3. รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน ☐ 4. นักเรียน นักศึกษา	☐ 5. ข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ 6. ธุรกิจส่วนตัว ☐ 7. แม่บ้าน ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ).....
--	--
6. รายได้ของท่านเฉลี่ย บาทต่อเดือน 10-14 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

7. ท่านเคยติดตามข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายหรือไม่ 15 ☐

☐ 1. เคย

☐ 2. ไม่เคย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานของหอกระจายข่าวอัตโนมัติ

แบบไร้สายขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหียะ

โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สายของ อบต. แม่เหียะที่ท่านพบในปัจจุบัน (แต่ละด้านตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ด้านเวลาการนำเสนอข่าวสาร

1. ช่วงเวลาการนำเสนอข่าวสารของหอกระจายข่าวในปัจจุบัน (ประมาณ 16.30 น.) 16 ☐

☐ 1. ดืออยู่แล้ว

☐ 2. เร็วเกินไป

☐ 3. ช้าเกินไป

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการนำเสนอข่าวสารของหอกระจายข่าวในปัจจุบัน 18 ☐

(ประมาณ 20 – 30 นาที)

☐ 1. ดืออยู่แล้ว

☐ 2. สั้นเกินไป

☐ 3. นานเกินไป

ด้านเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอ

3. เนื้อหาของข่าวสารที่นำมาเสนอ 19 ☐

☐ 1. น่าสนใจ

☐ 2. ไม่น่าสนใจ

4. ท่านคิดว่าปริมาณข่าวสารของท้องถิ่นที่นำมาเสนอ 20 ☐

☐ 1. น้อยเกินไป

☐ 2. เพียงพอ

☐ 3. มากเกินไป

5. ท่านคิดว่าปริมาณข่าวสารที่นำมาเสนอในแต่ละวันมีปริมาณมากหรือน้อยเพียงใด 21 ☐

☐ 1. น้อยเกินไป

☐ 2. เพียงพอ

☐ 3. มากเกินไป

6. ข่าวสารที่นำเสนอไป ท่านสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันหรือไม่ 22 ☐

☐ 1. ปรับใช้ได้

☐ 2. ไม่สามารถนำไปปรับใช้ได้

7. ท่านได้รับความรู้จากข่าวสารที่นำมาเผยแพร่ในระดับใด 23 ☐

☐ 1. ได้ความรู้มาก

☐ 2. ไม่แน่ใจ

☐ 3. ได้รู้น้อย

ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร

8. ความน่าสนใจของการดำเนินรายการ 24 ☐

☐ 1. น่าสนใจ

☐ 2. ไม่น่าสนใจ

9. ท่านคิดว่าการเปิดเพลงก่อนนำเสนอข่าวช่วยกระตุ้นให้ผู้ฟังสนใจรับฟังข่าวสารหรือไม่ 25 ☐

- ☐ 1. ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ
☐ 2. ไม่แน่ใจ
☐ 3. ไม่ช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ

10. ท่านคิดว่าการนำเสนอข่าวด้วยวิธีการอ่านเพียงอย่างเดียว จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดความสนใจรับฟังหรือไม่ 26 ☐

- ☐ 1. ช่วยกระตุ้น ☐ 2. ไม่แน่ใจ ☐ 3. ไม่ช่วยกระตุ้น

11. การนำเสนอข่าวของผู้ดำเนินการเป็นอย่างไร 27 ☐

- ☐ 1. พูดเร็วจนฟังไม่ทัน ☐ 2. ดีแล้ว ☐ 3. พูดซ้ำเกินไป

ด้านระบบของหอกระจายข่าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 12. ระบบสัญญาณไม่ชัดเจน 28 ☐
☐ 13. มีเสียงแทรก 29 ☐
☐ 14. รับฟังได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ 30 ☐
☐ 15. เสียงดังเกินไป 31 ☐
☐ 16. อื่นๆ (ระบุ) 32 ☐

ความถี่ในการรับฟังข่าวสาร 33 ☐

- ☐ 17. ฟังทุกวัน
☐ 18. ฟัง 4-5 วันต่อสัปดาห์
☐ 19. ฟังวันเว้นวัน
☐ 20. แล้วแต่สะดวก

ลักษณะการรับฟังข่าวสาร 34 ☐

- ☐ 21. รับฟังตั้งแต่เริ่มกระจายเสียงจนสิ้นสุดในแต่ละครั้ง
☐ 22. เลือกรับฟังเฉพาะข่าวสารที่น่าสนใจ
☐ 23. รับฟังไม่ต่อเนื่องเพราะสามารถรับฟังได้เป็นบางครั้งหรือบางโอกาส
☐ 24. อื่นๆ (ระบุ).....

อื่นๆ

25. ผลการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวของท่านเป็นอย่างไร 35 ☐

- ☐ 1. รับฟังได้ชัดเจน ☐ 2. รับฟังได้ไม่ชัดเจน

ตอนที่ 3 ข้อมูลความต้องการรับฟังข่าวสารจากหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

1. เวลาที่ท่านต้องการให้ออกอากาศ 36 ☐

- ☐ 1. ช่วงเช้า ☐ 2. ช่วงเวลากลางวัน
☐ 3. ช่วงเย็น ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ).....

2. เหตุผลในการติดตามข่าว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. มีการนำเสนอข่าวสารที่น่าสนใจ 37 ☐
☐ 2. เป็นข่าวความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น 38 ☐
☐ 3. มีข่าวหลากหลาย 39 ☐
☐ 4. เป็นเรื่องใกล้ตัว 40 ☐
☐ 5. วิธีการนำเสนอดี 41 ☐
☐ 6. มีเสียงชัดเจน 42 ☐
☐ 7. บ้านอยู่ติดกับหอกระจายข่าว 43 ☐
☐ 8. อื่นๆ (ระบุ) 41 ☐

3. ลักษณะข่าวที่ท่านต้องการฟัง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. ข่าวเพื่อชาวเกษตร 42 ☐
☐ 2. ข่าวประชาสัมพันธ์ของราชการ 43 ☐
☐ 3. ข่าวเศรษฐกิจ 44 ☐
☐ 4. ข่าวอาชีพ 45 ☐
☐ 5. ข่าวสุขภาพอนามัย 46 ☐
☐ 6. ข่าวการศึกษา 47 ☐
☐ 7. ข่าววัฒนธรรม 48 ☐
☐ 8. ข่าวการเมือง 49 ☐
☐ 9. ข่าวสิ่งแวดล้อม 50 ☐
☐ 10. ข่าวศาสนา 51 ☐
☐ 11. ข่าวท้องถิ่น 52 ☐
☐ 12. อื่นๆ(ระบุ) 53 ☐

4. รูปแบบการดำเนินรายการที่ต้องการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. เชิญวิทยากรมาร่วมสนทนา 54 ☐
☐ 2. การสัมภาษณ์แหล่งข่าว 55 ☐
☐ 3. เปิดรับสายโทรศัพท์ร่วมรายการ 56 ☐
☐ 4. การถ่ายทอดนอกสถานที่ 57 ☐

☐ 5. มีเพลงคั่นระหว่างข่าว	58 ☐
☐ 6. มีเพลงประจำก่อนเสนอข่าว	59 ☐
☐ 7. แจ้งรายการข่าวให้ผู้รับฟังทราบล่วงหน้า	60 ☐
☐ 8. เปิดโอกาสให้ผู้ฟังแจ้งข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์	61 ☐
☐ 9. มีผู้ดำเนินรายการมากกว่า 1 คน	62 ☐
☐ 10. อื่นๆ (ระบุ)	63 ☐

ตอนที่ 4 ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหอกระจายข่าวสารอัตโนมัติ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหอกระจายข่าวสารอัตโนมัติแบบไร้สายของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เหิยะ ในแต่ละด้านอย่างไร

ด้านเนื้อหา

1. เนื้อหาประเภทใดที่ท่านคิดว่าควรนำเสนอผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ความรู้เกี่ยวกับการใช้กฎหมายชาวบ้าน	64 ☐
☐ 2. สิทธิทำกินในที่ดิน	65 ☐
☐ 3. อันตรายที่ได้รับจากสารเคมีที่มีอยู่ในปัจจุบัน	66 ☐
☐ 4. การพยากรณ์อากาศ	67 ☐
☐ 5. เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่น่าสนใจ	68 ☐
☐ 6. วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยีสมัยใหม่	69 ☐
☐ 7. โครงการพัฒนาของตำบล	70 ☐
☐ 8. การปกครองท้องถิ่น	71 ☐
☐ 9. รายการประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น	72 ☐
☐ 10. รายการมีการเน้นย้ำเพื่อปลูกจิตสำนึกให้แก่เด็ก ๆ	73 ☐
☐ 11. รายการมีคติสอนใจลงท้ายก่อนจบรายการ	74 ☐
☐ 12. รายการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน เช่น ภาษาคำเมืองวันละคำ	75 ☐
☐ 13. อื่นๆ (ระบุ)	76 ☐

ด้านเวลา

2. ระยะเวลาที่ควรใช้สำหรับการนำเสนอข่าวสารแต่ละครั้ง

☐ 1. ไม่เกิน 15 นาที	☐ 3. 31 – 45 นาที
☐ 2. 16 - 30 นาที	☐ 4. 46 - 60 นาที
☐ 5. เกินกว่า 60 นาที	

ด้านรูปแบบการนำเสนอข่าวสาร

3. รูปแบบรายการใดที่ท่านคิดว่าควรนำมาเผยแพร่ผ่านหอกระจายข่าวอัตโนมัติ

(โปรดเรียงลำดับความต้องการ 1 2 3 เท่านั้น)

☐ 1. รายการบทความที่น่าสนใจ	78 ☐
☐ 2. รายการบทความที่ชาวบ้านควรที่จะรู้	79 ☐
☐ 3. รายการธรรมะเพื่อชีวิต	80 ☐
☐ 4. อภิปรายเพื่อการรณรงค์สั้นๆ	81 ☐
☐ 5. การรับร้องทุกข์เรื่องราวเพื่อฝากต่อไปยัง อบต. ดำเนินการ	82 ☐
☐ 6. อื่นๆ (ระบุ)	83 ☐

4. ภาษาที่ควรใช้สำหรับการนำเสนอข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ภาษาคำเมือง	84 ☐
☐ 2. ควรพูดด้วยความกระชับด้วยข้อความสั้นๆ	85 ☐
☐ 3. ภาษาไทยกลาง	86 ☐
☐ 4. ไม่ควรใช้ศัพท์ทางวิชาการ	87 ☐
☐ 5. ไม่ควรใช้ภาษาอังกฤษบ่อยเกินไป	88 ☐
☐ 6. อื่นๆ (ระบุ)	89 ☐

5. ลักษณะการนำเสนอข่าวสาร 90 ☐

☐ 1. ใช้วิธีอ่านข่าว
☐ 2. เสนอข่าวคล้ายการพูด
☐ 3. ใช้เพลงประกอบระหว่างการนำเสนอรายการ
☐ 4. มีเพลงประจำรายการ
☐ 5. อื่นๆ (ระบุ).....

ด้านอื่นๆ

6. ท่านคิดว่าประชาชนในชุมชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุง 91 ☐
ข่าวสารผ่านหอกระจายอัตโนมัติหรือไม่

☐ 1. ควร
☐ 2. ไม่ควร (ข้ามไปตอบข้อ 9)

7. ท่านต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงข่าวสารผ่านหอ 92 ☐
กระจายข่าวหรือไม่

☐ 1. ต้องการ	☐ 2. ไม่ต้องการ (ข้ามไปตอบข้อ 9)

8. ท่านต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) 93 ☐

- ☐ 1. การวางแผนดำเนินงานของหอกระจายข่าว
- ☐ 2. การดำเนินงานตามแผนของหอกระจายข่าว
- ☐ 3. การประเมินผลการดำเนินงาน

9. ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการใดเพื่อกระตุ้นให้ผู้รับข่าวสารติดตามรับฟังข่าวสาร 94 ☐

จากหอกระจายข่าวอัตโนมัติอย่างสม่ำเสมอ

- ☐ 1. จัดผังรายการนำเสนอข่าวสารและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ
- ☐ 2. จัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เสนอข่าวสารกับผู้รับฟังที่บ้าน
- ☐ 3. จัดให้มีรายการสัญจรไปยังชุมชนต่างๆ
- ☐ 4. อื่นๆ (ระบุ)

10. ความคิดเห็นอื่นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหอกระจายข่าวอัตโนมัติแบบไร้สาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
